

Analýza nákladů ve firmě MSA, a. s. za účelem zvyšování zisku

Michaela Horká

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Vyšší odborná škola ekonomická

akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela HORKÁ**

Osobní číslo: **M080103**

Studijní program: **B 6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Finanční řízení podniku**

Téma práce: **Analýza nákladů ve firmě MSA, a. s. za účelem zvyšování zisku**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Vypracujte teoretický přehled o nákladech jako základní veličině finančního řízení podniku.

II. Praktická část

- Posuďte základní ekonomické údaje podniku.
- Proveďte analýzu jednotlivých nákladů.
- Srovnajte náklady s výsledky a zisky podniku.
- Na základě odborné literatury formulujte přednosti a nedostatky hospodaření podniku.
- Navrhněte možnosti ovlivňování nákladů v konkrétních případech.

Závěr

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

[1] HRADECKÝ, M., KRÁL, B. Řízení režijních nákladů. 1. vyd. Praha : PROSPEKTRUM, 1995. ISBN 80-7175-025-5.

[2] JANOUT, J. Náklady a hospodárnost podniku. Praha : SNTL, 1989. ISBN 80-03-00127-7.

[3] KRÁL, B. a kol. Manažerské účetnictví. 1. vyd. Praha : Management Press, 2003. ISBN 80-7261-062-7.

[4] LANDA, M., POLÁK, M. Ekonomické řízení podniku. 1. vyd. Brno : Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1996-9.

[5] LAZAR, J. Manažerské účetnictví kontrola a řízení nákladů v praxi. Praha : GRADA Publishing, 2001. ISBN 80-7169-985-3.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Šárka Vránová

Vyšší odborná škola ekonomická

Datum zadání bakalářské práce:

23. února 2010

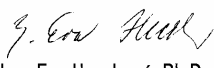
Termín odevzdání bakalářské práce:

27. dubna 2010

Ve Zlíně dne 23. března 2010

PaedDr. Josef Rydlo
zast. děkanka

Ing. Eva Heczková, Ph.D.
zast. ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá analýzou nákladů ve firmě MSA, a. s. V teoretické části práce je vymezen pojem nákladů, jejich členění a v grafickém znázornění je zobrazen průběh některých druhů nákladů. Dále jsou popsány vybrané ukazatele finanční analýzy související s provedením analýzy nákladů.

Praktická část nejprve posuzuje ekonomickou situaci firmy MSA, a. s. v letech 2006 - 2008 s využitím ukazatelů finanční analýzy. Podle struktury nákladů je sledován vývoj jednotlivých nákladů ve třech po sobě jdoucích letech, což umožňuje určit největší nákladové položky. V závěru bakalářské práce byla navržena opatření a doporučení, vedoucí ke snižování jednotlivých nákladů společnosti MSA, a. s. a také ke zvýšení zisku.

Klíčová slova: náklady, bod zvratu, fixní náklady, nákladové položky, analýza nákladů, variabilní náklady, finanční analýza, přímé a nepřímé náklady, snižování nákladů

ABSTRACT

This Bachelor's thesis is concerned with a cost analysis for the company MSA, a. s. Defined in the theoretical section of the thesis is the concept of costs, their classification, and the progression of some types of costs is displayed in graphic representation. Described here as well are selected indices of financial analysis related to the performance of the cost analysis.

The practical section initially assesses the economic situation of the company MSA, a. s. in the years 2006-2008 using indices of financial analysis. According to the cost structure, the progression of individual costs is monitored over three consecutive years, which enables a determination of the largest cost items. In the conclusion of the Bachelor's thesis, measures and recommendations were proposed that would lead to a reduction in individual costs for the company MSA, a. s. and also to increasing profit.

Keywords: costs, break-even point, fixed costs, cost items, cost analysis, variable costs, financial analysis, direct and indirect costs, cost reduction

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych tímto poděkovat paní Ing. Šárce Vránové za odborné vedení a cenné rady, které mi při zpracování bakalářské práce poskytla.

Dále bych ráda poděkovala panu Ing. Kamilu Žůrkovi, odbornému pracovníkovi oddělení controllingu, za umožnění poskytnutých informací o firmě a jeho ochotu při konzultaci mých veškerých otázek.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 OBECNÉ VYMEZENÍ NÁKLADŮ	13
1.1 NÁKLADY JAKO PROCESNÍ POJEM.....	13
1.1.1 Základní složky pojmu nákladů	13
1.2 NÁKLAD VERSUS VÝDAJ.....	14
1.3 NÁKLADY PODNIKU A JEJICH ČLENĚNÍ	14
1.4 ČLENĚNÍ NÁKLADŮ PODLE NÁKLADOVÝCH DRUHŮ	15
1.5 ÚČELOVÉ ČLENĚNÍ NÁKLADŮ.....	16
1.5.1 Členění nákladů ve vztahu k výkonům	16
1.5.2 Třídění nákladů ve vztahu k útvarům.....	17
1.6 ČLENĚNÍ NÁKLADŮ PODLE ZÁVISLOSTI NA OBJEMU PROVÁDĚNÝCH VÝKONŮ	18
1.7 KALKULAČNÍ ČLENĚNÍ NÁKLADŮ.....	19
1.8 KRITÉRIA RACIONÁLNÍHO VYNALOŽENÍ NÁKLADŮ.....	20
1.8.1 Hospodárnost.....	20
1.8.2 Ekonomická účinnost	20
1.8.3 Ekonomická efektivnost.....	20
1.9 BOD ZVRATU	21
1.10 ŘÍZENÍ NÁKLADŮ POMOCÍ MARŽE.....	23
1.11 NÁKLADY A PRODEJNÍ CENA	23
2 UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY	24
2.1 RENTABILITA NÁKLADŮ	24
2.2 RENTABILITA VÝNOSŮ	24
2.3 PROVOZNÍ (VÝROBNÍ) UKAZATELE	24
2.3.1 Nákladovost výnosů (tržeb)	24
2.3.2 Ukazatel produktivity.....	24
2.3.3 Ukazatel náročnosti (struktury).....	25
2.3.4 Struktura nákladů	25
II ANALYTICKÁ ČÁST	26
3 PŘEDSTAVENÍ SPOLEČNOSTI	27
3.1 HISTORIE	27
3.2 ZÁKLADNÍ ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	28
3.3 PŘEHLED EKONOMICKÝCH UKAZATELŮ V LETECH 2006 – 2008.....	31
3.3.1 Analýza rentability	32
3.3.2 Ukazatele aktivity (obratovosti).....	33
3.3.3 Ukazatele zadluženosti.....	35
3.3.4 Ukazatele likvidity	36
3.4 VÝROBA.....	36
3.4.1 Certifikace	38
3.5 DODAVATELÉ.....	38
3.5.1 Platební podmínky	39

3.6	ODBĚRATELÉ.....	39
3.6.1	Platební podmínky	40
4	ANALÝZA NÁKLADŮ	41
4.1	STRUKTURA NÁKLADŮ	41
4.1.1	Spotřeba materiálu a energie	41
4.1.2	Mzdové náklady	42
4.1.3	Služby.....	44
4.2	RENTABILITA A NÁKLADOVOST VÝNOSŮ	45
4.3	UKAZATELE NÁROČNOSTI	45
4.4	ANALÝZA OBCHODNÍ MARŽE Z PRODEJE U DANÉHO SORTIMENTU.....	46
4.5	VÝZNAMNÉ NÁKLADOVÉ POLOŽKY	48
4.5.1	Variabilní náklady	48
4.5.2	Fixní náklady.....	49
4.5.3	Paretovo pravidlo	51
4.5.4	Bod zvratu	52
5	NÁVRHY A DOPORUČENÍ	54
	ZÁVĚR	57
	RESUMÉ	59
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	61
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	62
	SEZNAM OBRÁZKŮ	63
	SEZNAM TABULEK.....	64
	SEZNAM PŘÍLOH.....	65

ÚVOD

Podniky jsou nuceny reagovat na změny podmínek přizpůsobením své obchodní politiky, aby dokázaly vyhovět konkurenčním tlakům na snižování cen své produkce. Za těchto okolností nabývá zkoumání nákladů na významu. Podniky s výrazným řízením nákladů jsou proto nejen úspěšnější, ale jsou také odolnější vůči konjunkturním a obchodním rizikům.

V období růstu se obvykle v podnicích náklady příliš nesledují – prioritní je růst odbytu a expanze na nové trhy, hledání nových zákazníků se snahou vyhovět jejich specifickým požadavkům. Sledování nákladů neznamena jen pouhé snižování, ale neustálé dlouhodobé strategické řízení všech nákladových položek v celém podniku.

Cílem této práce je provést analýzu nákladů v dané firmě. Především jde o prověření nákladů na výrobu jednotlivých výrobků společnosti včetně celkových nákladů na nákup materiálů, práce, služeb a dalších nákladů. Na základě těchto poznatků je pak pozornost zaměřena na největší nákladové položky, která tak umožní soustředit úsilí na hledání úspor tam, kde je možný maximální přínos.

Analýza nákladů je nemyslitelná bez provedení finanční analýzy společnosti. Pro zpracování analýzy nákladů bylo nutné stručné zhodnocení ekonomických údajů společnosti. Tyto údaje byly hodnoceny prostřednictvím vybraných ukazatelů finanční analýzy. Teprve po zjištění výsledků finanční analýzy se bakalářská práce zaměřuje na samotnou analýzu nákladů.

Za pomocí vertikální analýzy bude zjišťován podíl jednotlivých nákladů na celkových nákladech. Z toho bude klíčové určit, zda se jedná o náklady variabilní nebo fixní. Dále budou analyzovány variabilní náklady v souvislosti s daným sortimentem vyráběných armatur, a to v závislosti na objemu tržeb s vazbou na skutečnou dosaženou marži. Rozbor fixních nákladů se bude zaměřovat na oblasti: energie, materiál, služby, osobní náklady apod. Poté bude pozornost zaměřena na strukturu dodavatelů materiálových zdrojů a jaká je elasticita poptávky po těchto zdrojích. Ze získaných poznatků budou definovány přednosti a nedostatky hospodaření ve společnosti.

Úplné údaje poskytnuté vedením společnosti byly k dispozici za tři po sobě jdoucí období, a to roky 2006, 2007, 2008. Výsledky za rok 2009 nebyly předány z důvodu

neúplného zpracování. Toto období tudíž nebylo možné hodnotit. Proto se veškerá hodnocení vztahují na období v letech 2006 – 2008.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 OBECNÉ VYMEZENÍ NÁKLADŮ

Náklady jsou obecně definovány jako vynaložené ekonomické zdroje v peněžním vyjádření, uskutečněné za určitým předem stanoveným účelem.

Existují tři znaky pro jejich vymezení:

- konkrétní účel sledování nákladů,
- struktura a množství vynaložených ekonomických zdrojů,
- peněžní vyjádření za pomoci oceňování.

1.1 Náklady jako procesní pojem

Pojem nákladů je vždy spojen s uskutečňováním určité účelové činnosti, určitého předem zaměřeného procesu, jehož výsledkem je určitý užitečný výrobek, práce nebo služba (výkon). JANOUT [2, s. 7]

Pro zhotovení žádoucího výrobku jsou nutné věcné a osobní činitele výrobního procesu, jejich účelné spojení a kombinaci v příslušném technologickém procesu. V tomto procesu je realizována příslušná transformace vynaložených výrobních činitelů v určitý objem, sortiment a kvalitu konečných výkonů.

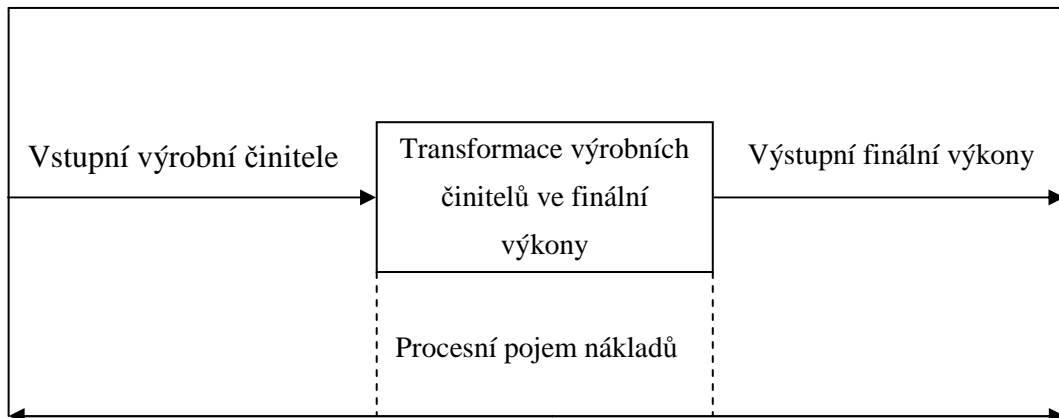
Pojem nákladů postihuje celý proces, jehož charakteristickými prvky jsou vynaložené výrobní činitele, vlastní technologický a transformační proces a konečné, finální výkony. Nejedná se pouze o určitým moment uskutečňování konečných finálních výkonů. Náklady jsou tedy vysloveně procesním pojmem.

Celý nákladový proces je uskutečňován v čase, v návaznosti jeho jednotlivých prvků i v časové posloupnosti jednotlivých dílčích procesů, přechodů a operací. Proces nákladů se zároveň uskutečňuje i v určitém vymezeném prostoru, v určitých lokalizovaných pracovištích. Z těchto skutečností vyplývá, že náklady vystupují jako procesní pojem.

1.1.1 Základní složky pojmu nákladů

Obecně lze průběh nákladů vymežit třemi základními momenty: jde o vstupy v podobě hodnotově vyjádřeného spotřebovaného množství jednotlivých druhů výrobních činitelů, vlastní technologická transformace a s ní spojený hodnototvorný proces a konečné výstupy v podobě hodnotově vyjádřeného množství jednotlivých druhů finálních výkonů. JANOUT [3, s. 15]

V této elementární podobě lze průběh nákladů znázornit schematicky (Obr. 1).

Obr. 1. Složky procesního pojmu nákladů [3]

1.2 Náklad versus výdaj

Náklad je abstraktní pojem a nemůžeme se ho dotknout, protože je něčím, co jsme si pořídili pro budoucí prospěch. Obvykle nákladem myslíme cenu, za kterou jsme si zdroj pořídili (nákupní cena). Náklad tedy měříme množstvím peněz, které jsme „obětováli“, zaplatili nebo také ještě nezaplatili, za získání budoucího prospěchu. STANĚK [8, s. 31]

Za náklad lze tedy považovat nakoupený, získaný (možná stále nezaplacený) budoucí prospěch, přičemž výdaj se mohl uskutečnit předtím, teď, nebo se teprve uskuteční. *Výdaj* znamená skutečné zaplacení hotovosti. Rozumí se jím tedy skutečné zaplacení (viz tabulka 1) a nákladem to, co jsme spotřebovali v daném období pro uskutečnění výnosů.

Tab. 1. Definice nákladu a výdaje [8]

Náklad	Spotřebované zdroje pro uskutečnění výnosů
Výdaj	Zaplacení hotovými penězi

1.3 Náklady podniku a jejich členění

Pro účinné řízení nákladů je nezbytné jejich podrobnější rozčlenění. Aby byl tento předpoklad zajištěn, existuje celá řada způsobů, jak rozčlenit náklady do stejnorodých skupin. Je ovšem nutné si uvědomit, že členění jakýchkoliv jevů musí být vyvoláno potřebou, vztahem k řešení určitého problému.

Členění nákladů je tedy důležité jak pro posuzování a řízení hospodárnosti a efektivnosti, tak pro hodnocení dílčích faktorů, ovlivňujících jejich úroveň, a to na úrovni podniku i v jeho vnitřních strukturách.

1.4 Členění nákladů podle nákladových druhů

Pokud podrobněji členíme náklady vstupující do reprodukčního procesu podniku z vnějšího okolí, projevují se v prvotní podobě jednotlivých *nákladových druhů*. Za základní nákladové druhy se přitom považují:

- spotřeba materiálu,
- spotřeba a použití externích prací a služeb, jako např. přepravy, nájmu, energie, prací a služeb spojených s opravami a udržováním majetku,
- mzdové a ostatní osobní náklady včetně sociálního a zdravotního pojištění pracovníků,
- odpisy nehmotného a hmotného investičního majetku,
- finanční náklady, jako např. úroky, pojistné, bankovní výlohy a náklady spojené se získáním bankovních záruk. HRADECKÝ, KRÁL [1, s. 13]

Existují čtyři základní vlastnosti, které jsou charakteristické pro vstupující nákladové druhy:

1. náklady na vstupu do podniku se projevují v časově nerozlišené podobě; výdaj zobrazený na vstupu může být nákladem až v některém z dalších období nebo se naopak projeví ve zvýšení nákladů – se souvztažným zvýšením předpokládaných závazků týkajících se běžného období – protože výdaj nastane až v budoucnu (např. tvorba rezervy na generální opravu výrobního zařízení, prováděnou každé tři roky);
2. nákladové druhy chápeme z hlediska jejich zobrazení jako **prvotní**; předmětem zobrazení se stávají hned při svém vstupu do podniku, na jeho hraniční vazbě s okolím;
3. z hlediska své povahy se jedná o náklady **externí**; vznikají spotřebou výrobků, prací a služeb jiných subjektů;

4. podle možností jejich podrobnějšího rozčlenění jde v podniku také o náklady **jednoduché**; z úrovně podnikového řízení je nelze rozlišit na jednodušší složky, z nichž se tyto náklady skládají.

1.5 Účelové členění nákladů

Účelovost je základní charakteristický znak nákladů. V tomto směru finální výkony vystupují jako konečný účel vynaložení nákladů. Jde o finální výkony jednotlivých aktivit, které představují *konečné nositele nákladů*. Proto lze nejhrubší účelové členění nákladů provést podle jednotlivých činností podniku (provozní činnost, finanční činnost apod.), v rámci provozní činnosti pak podle jejich vztahu k zaměření podniku (činnost základní, pomocná, vedlejší, přidružená apod.).

Účelovost však prostupuje každým transformačním procesem uskutečňování výkonů, od elementární operace až po finální výkon. Každý náklad má tak již při svém prvotním vzniku jasně vymezenou účelovost. V tomto směru se celým transformačním procesem prolínají dvě základní linie. V první je rozhodující otázka, jak se věcně uskutečňují jednotlivé výkony. Hovoříme o **členění nákladů pro linii výkonů**. Ve druhé je pak rozhodující otázka „kde se příslušné operace uskutečňují z hlediska organizačního uspořádání transformačního procesu“. Hovoříme o **sledování nákladů pro linii útvarů**. KRÁL a kol. [4, s. 54]

1.5.1 Členění nákladů ve vztahu k výkonům

Určitý *technologický postup* je charakteristický pro každou věcnou transformaci. Vymezuje druhy jednotlivých operací a jejich sled. V souvislosti s uskutečňováním technologického procesu vznikají náklady. Tyto náklady označujeme jako náklady technologické. Bezprostřední technologický proces však vyžaduje vytvoření určitých podmínek, zaručujících jeho racionální průběh. To je zajišťováno různými činnostmi. Ty pak vyvolávají vznik **nákladů na obsluhu, zajištění a řízení daného procesu**.

Technologické náklady jsou náklady bezprostředně vyvolané danou technologií produkčního procesu – například spotřeba papíru určité kvality v tiskařské výrobě určité publikace. LANDA, POLÁK [5, s. 11]

Výši technologických nákladů lze předem stanovit ve formě úkolu (normované náklady) a kontrolovat jejich plnění (rozdíly od normovaných nákladů). Náklady, které jsou vykazovány v samostatných konkrétních položkách ve vztahu ke zvolené jednici

výkonu, označujeme jako **náklady jednicové**. Typickým příkladem jsou jednicový materiál a jednicové mzdy.

Náklady na obsluhu a řízení jsou takové náklady, které byly vynaloženy za účelem vytvoření, zajištění a udržení podmínek racionálního průběhu dané produkční operace; jejich příkladem mohou být náklady na svícení tiskárny a plat mistra. LANDA, POLÁK [5, s. 11]

Hospodárnost těchto nákladů je usměrňována nejen stanovenými rozpočty, ale také kontrolou jejich plnění. Je zřejmé, že jejich kontrola je obtížnější a méně účinná než kontrola nákladů jednicových. Jsou vykazovány v komplexních položkách v rozložení podle jejich funkce. Označujeme je jako **náklady režijní**.

Režijní náklady vznikají v různých fázích činnosti podniku, podle toho je rozdělujeme na tyto složky:

- **Zásobovací režii** související s nákupem, skladováním a výdejem materiálu.
- **Výrobní režii** související s obsluhou a řízením bezprostředního výrobního procesu v jednotlivých výrobních útvarech; výrobní režie často obsahuje i část technologických nákladů, které nelze nebo není účelné vykazovat jako jednicové náklady.
- **Správní režii** související s řízením a správou celého podniku.
- **Odbytovou režii** vznikající v souvislosti s prodejem, skladováním hotových výrobků a zboží, jejich balením a expedicí a obdobnými aktivitami; věcně přísluší objemu prodaných výkonů. KRÁL a kol. [4, s. 55]

1.5.2 Třídění nákladů ve vztahu k útvarům

Uskutečňování jednotlivých výkonů je proces, který je rozmístěn do jednotlivých organizačních celků, jako např. do dílen a provozů. Proto vzniká problém racionální organizace celého procesu a regulace jeho průběhu.

V organizačních útvarech se uskutečňuje příslušná dílčí transformace. V těchto útvarech reálně vznikají náklady. Jedná se o **třídění nákladů podle místa vzniku**.

Na různých hierarchických úrovních se z hlediska ekonomického řízení vytváří struktura odpovědnostních útvarů. Je vytvářena na základě stanovení rozhodovací

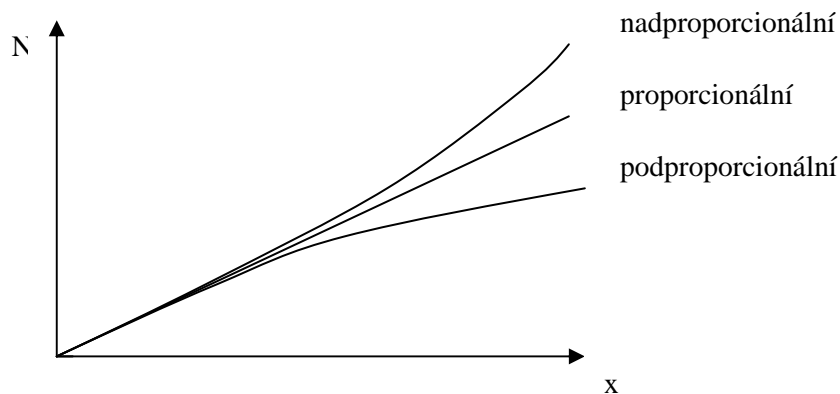
pravomoci a jí adekvátní odpovědnosti. Zjišťování a vyhodnocování **nákladů podle odpovědnosti** v takových případech nabývá na významu.

1.6 Členění nákladů podle závislosti na objemu prováděných výkonů

Ze složitosti výrobního procesu plyne, že jednotlivé nákladové položky závisejí na objemu prováděných výkonů různě. V této souvislosti lze rozlišit dvě základní skupiny nákladů:

1. náklady, které se mění v závislosti na objemu produkce; takové náklady označujeme jako **variabilní** (proměnné, závislé);
2. náklady, které zůstávají v určitém intervalu produkce neměnné i při změnách v objemu produkce; označujeme je jako **fixní** (pevné, nezávislé) HRADECKÝ, KRÁL [1,s. 17]

Variabilní náklady jsou charakteristické tím, že při změně výkonů se mění jejich celková výše. Musí být opakovaně vynakládány na každou další jednotku objemu výkonů. Podle typu této změny rozlišujeme náklady proporcionální, podproporcionální a nadproporcionální. Průběh *celkových variabilních nákladů* je zachycen na obrázku 2.

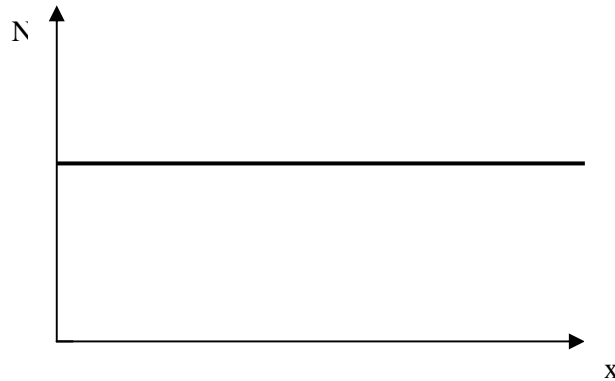

Obr. 2. Průběh celkových variabilních nákladů [4]

Fixní náklady se projevují tím, že zůstávají neměnné v určitém rozsahu prováděných výkonů nebo aktivity podniku. Jedná se zpravidla o náklady, které jsou určeny k zajištění výrobního procesu. Značná část těchto nákladů se spotřebovává ještě před jeho zahájením.

Celkové fixní náklady jsou charakteristické tím, že musí být do daného procesu vloženy jednorázově ještě před uskutečněním první jednotky výkonu; vznikají již

v nulovém bodě objemu. KRÁL a kol. [4, s. 59] Průběh *celkových fixních nákladů* znázorňuje obrázek 3.

Obr. 3. Průběh celkových fixních nákladů [4]

1.7 Kalkulační členění nákladů

Jedná se o zvláštní typ účelového členění nákladů. Do určité míry se na kalkulační členění vztahují úvahy, které se týkají stanovení nákladového úkolu pro kontrolu hospodárnosti jednicových a režijních nákladů.

Jedním z nejsložitějších problémů v rámci členění nákladů je zajištění kontroly hospodárnosti reálnými informacemi. Tato složitost vyplývá z toho, že výrobní proces je zpravidla složitým systémem sériově i paralelně řazených procesů s určitým počtem bezprostředních vazeb, ale i výrazně širším množstvím zprostředkovaných vazeb ke konkrétnímu výkonu. Bezprostřední vazbou rozumíme přiřazování jednicových nákladů a zprostředkovanými vazbami pak přiřazování režijních nákladů.

Z hlediska *příčinných vazeb* nákladů k výkonu, který je druhově, jakostně a objemově přesně specifikován (tj. ke kalkulační jednici) a z hlediska praktických *početně technických možností*, jak přiřadit náklady konkrétnímu výkonu, lze opět rozlišit dvě základní skupiny nákladů:

- a) ty, které přímo souvisejí s konkrétním druhem výkonů (**přímé náklady**),
- b) ty, které se neváží k jednomu druhu výkonu a zajišťují průběh výrobního procesu podniku v širších souvislostech (**nepřímé náklady**). HRADECKÝ, KRÁL [1, s. 17]

1.8 Kritéria racionálního vynaložení nákladů

Mezi vynaloženým nákladem a získaným ekonomickým prospěchem existuje vztah, ze kterého lze odvodit některá důležitá kritéria racionálního průběhu uskutečňování konkrétních výkonů, procesů a aktivit.

1.8.1 Hospodárnost

Při vynakládání ekonomických zdrojů je výchozím kritériem hospodárnost. Vyjadřuje takový průběh nákladů podniku, při kterém se dosahuje žádoucích výstupů s co nejmenším vynaložením zdrojů ekonomického růstu. Tradičně se prosazuje dvěma základními cestami, resp. jejich kombinací:

- Ve formě **úspornosti**; té se dosahuje tak, že předem stanovený objem výkonů je dosažen s co nejnižším vynaložením ekonomických zdrojů. Úspornost se tedy projevuje jako reálné snížení *absolutní* výše nákladů na daný objem výkonů.
- Ve formě **výtěžnosti**; té se dosáhne v případě, kdy se řízení zaměřuje na maximalizaci objemu provedených výkonů při konstantním vynaložení ekonomických zdrojů. Jde tedy o maximalizaci účinků, která se však neprojevuje absolutním, ale pouze *relativním* snížením nákladů. KRÁL a kol. [4, s. 42]

1.8.2 Ekonomická účinnost

Jedním z dalších podstatných kritérií je ekonomická účinnost vynaložených nákladů. Úroveň ekonomické účinnosti je výsledkem společného měření vynaložených nákladů s dosaženým ekonomickým prospěchem. Její základní formu tvoří srovnání nákladů vynaložených v souvislosti s prodanými výkony s výnosy z prodeje těchto výkonů. Ekonomická účinnost se dá také v tomto případě relativně jednoznačně měřit pomocí zisku.

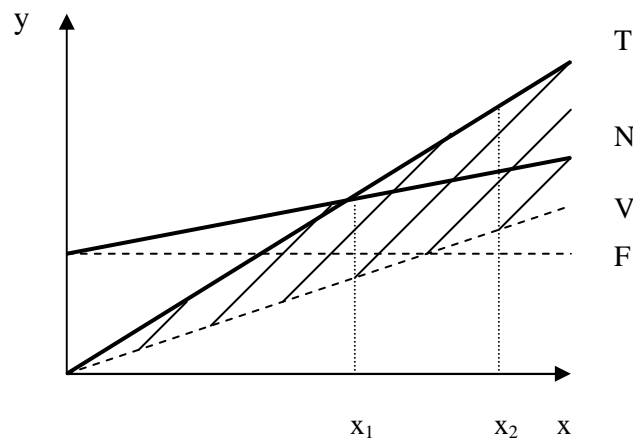
1.8.3 Ekonomická efektivnost

Ekonomická efektivnost je vrcholovým kritériem racionality vynaloženým nákladů. Její úroveň je opět dána ze společného měření vynaložených nákladů s dosaženým ekonomickým prospěchem, a tedy z měření zisku hodnoceného období. Úroveň zisku je však navíc vztažena buď k celkové úrovni ekonomických zdrojů (aktiv), které jsou v podniku vázány, nebo k vymezené části vlastního a cizího kapitálu, který se podílí na

tvorbě, ale i čerpání zisku. Obecně tedy efektivností rozumíme schopnost podniku zhodnotit zdroje vložené do podnikání.

1.9 Bod zvratu

Bod zvratu zobrazuje objem produkce, při kterém dosažené výnosy uhrazují vynaložené náklady a nevzniká zisk ani ztráta (viz obr. 4). S vyrobenou a prodanou jednotkou produkce bezprostředně souvisí proporcionalní, např. jednicové náklady. Návratnost těchto nákladů lze vždy zajistit prodejem každé této jednotky za předpokladu, že jednotková cena převyšuje tuto úroveň nákladů.

T.....	celkový objem tržeb
N.....	celková výše nákladů
V.....	celková výše variabilních nákladů
F.....	celková výše fixních nákladů
x_1	bod zvratu
x_2	bod dosažení žádoucí výše zisku

Obr. 4. Grafické znázornění bodu zvratu, plánovaného objemu, zisku a marže [1]

Fixní náklady byly vynaloženy, za účelem zajištění výroby a prodeje výkonů jako celku. Úroveň, s jakou přispívají jednotlivé výkony k jejich reprodukci, vyplývá z rozdílu mezi cenou a proporcionalními náklady nutnými k jejich provedení. Návratnost vynaložených fixních nákladů je tedy zajištěna až určitým konkrétním množstvím prodaných výkonů. Teprve od tohoto okamžiku přispívá rozdíl mezi cenou a proporcionalními náklady k zisku podniku.

Uvedený rozdíl, nazývaný **příspěvek na úhradu fixních nákladů a tvorby zisku** (marže – v grafu vyšrafovaná), je tedy velice důležitou informací; v zásadě ho lze využít jako základní kritérium ziskovosti jednotlivých výkonů a ve vztahu k pracovní, době výroby nebo jinému kapacitnímu omezení, které limituje počet jinému kapacitními omezení, které limituje počet a strukturu vyráběných výrobků, i jako vrcholové kritérium efektivnosti výroby a prodeje výrobků. HRADECKÝ, KRÁL [1, s. 21]

Již zmiňovaný bod zvratu je relativně snadno zjistitelný. V podstatě jde o jednoduchý podíl, kolik jednotlivých příspěvků na úhradu pokryje celkový vklad fixních nákladů. Lze tedy obecně uvést, že:

$$x_1 = \frac{F}{c_j - v_j}, \text{ kde} \quad (1)$$

x_1 představuje objem produkce, při němž se dosahuje bodu zvratu,

Fúhrnnou výši fixních nákladů,

c_jjednotkovou cenu,

v_jvariabilní náklady na jednotku produkce.

Bod zvratu je možno zjistit nejen v **naturálním vyjádření**, jako minimální prodané množství nezbytné k úhradě celkových nákladů, ale i v **peněžním vyjádření**, jako minimální výnosy uhrazující celkové náklady.

Peněžní vyjádření bodu zvratu umožňuje využít poznatky o vzájemné závislosti vývoje výnosů, nákladů, zisku i pro nehomogenní činnosti. OGEROVÁ, FIBÍROVÁ [6, s. 73]

Bod zvratu měřený nikoliv v množstevních, ale v peněžních jednotkách má tvar:

$$BZ = \frac{F}{1 - h}, \text{ kde} \quad [11]$$

ukazatel 1-h představuje podíl variabilních nákladů na 1 Kč produkce,

ukazatel h můžeme nazvat jako **haléřový ukazatel**.

1.10 Řízení nákladů pomocí marže

Výroba je ovšem málokdy homogenní, spíše se jedná o výrobu více výrobků. Výpočet bodu zvratu je pak daleko složitější (nelze jej počítat pro každý výrobek samostatně, nýbrž pro všechny výrobky současně) a nakonec dojdeme k závěru, že takto pracně získaný bod zvratu není veličinou příliš použitelnou pro řízení neboť nám nedává informaci o dalších řídicích opatřeních (preferencích výrobků apod.). Řídicí veličinou je naopak optimalizace marže (rozdíl mezi prodejní cenou a příslušnými variabilními náklady), kterou pro účely řízení strukturujeme podle výrobků a segmentů trhu. LAZAR [6, s. 14] Řízení podniku proto musí plně přejít na řízení pomocí marže.

Postup výpočtu obchodní marže je následující:

Obchodní činnost
+ tržby za prodej zboží
- náklady na prodané zboží
= OBCHODNÍ MARŽE

1.11 Náklady a prodejní cena

Existuje modelová situace, ve které je prodejní cena určena trhem a náklady je třeba ceně přizpůsobit. V této modelové situaci je prodejní cena určena nezávisle na nákladech konkrétního dodavatele, je dána trhem. Podnik může proto pouze zvažovat možné změny cen v důsledku změn rozsahu prodeje a tím spojeným rozsahem činností, ovlivňujícím vývoj nákladů konkrétních výkonů. [6, s. 19]

2 UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY

2.1 Rentabilita nákladů

Return on costs (ROC) je považován za doplňkový ukazatel k ukazateli rentability tržeb. Ukazatel rentability nákladů udává, jaká část zisku (nebo ztráty) připadá na 1 korunu nákladů.

$$\text{ROC} = \text{čistý zisk/náklady} \quad (12)$$

Je ovšem nutné si také uvědomit, že ke zvýšení absolutní částky zisku lze dojít nejen snižováním nákladů, ale také zvyšováním odbytu.

2.2 Rentabilita výnosů

Jedná se o poměr zisku a výnosů. Čím jsou hodnoty rentability větší, tím vyšší míru zhodnocení svých vstupů podnik dosahuje.

$$\text{Rv} = \text{čistý zisk/výnosy} \quad (12)$$

2.3 Provozní (výrobní) ukazatele

Jsou zaměřeny dovnitř podniku a uplatňují se tedy ve vnitřním řízení. Napomáhají managementu sledovat a analyzovat vývoj základní aktivity podniku. Provozní ukazatele se opírají o tokové veličiny, především o náklady, jejichž řízení má za následek hospodárné vynakládání jednotlivých druhů nákladů, a tím i dosažení vyššího konečného efektu. [9,s. 71]

2.3.1 Nákladovost výnosů (tržeb)

Ukazuje zatížení výnosů podniku celkovými náklady. Hodnota ukazatele by měla v čase klesat. Nákladovost znamená kolik nákladů spotřebujeme na 1,- Kč tržeb.

$$\text{Nákladovost výnosů} = \text{náklady/výnosy (bez mimořádných)} \quad (9)$$

2.3.2 Ukazatel produktivity

Jedná se o doplněk finančně ekonomických rozborů. Vypovídá o vztahu výstupu z výrobního podniku a počtu pracovníků. Počet pracovníků lze zaměnit za počet výrobních dělníků, mzdy, osobní náklady atd. [12]

Přidaná hodnota na zaměstnance = přidaná hodnota/počet pracovníků

Osobní nákladů na zaměstnance = osobní náklady/počet pracovníků

2.3.3 Ukazatel náročnosti (struktury)

Je důležitý pro řízení provozu a využívá se také jako podklad při postupném zpřesnění plánu nákladů. Jmenovatelem (základnou) jsou zpravidla tržby (někdy náklady), čitatelem pak jsou jednotlivé hlavní nákladové druhy.

Materiálová náročnost = spotřeba materiálu/tržby (12)

Energetická náročnost = spotřeba energie/tržby

Náročnost na výrobní spotřebu = výrobní spotřeba/tržby

Mzdová náročnost = mzdy/tržby

2.3.4 Struktura nákladů

Vyjadřuje, jak se daný druh nákladů podílí na celkových nákladech (např. materiálové náklady, energie, odpisy, osobní náklady, finanční náklady, apod.). [9, s. 72]

Struktura nákladů = druh nákladů/celkové náklady (9)

II ANALYTICKÁ ČÁST

3 PŘEDSTAVENÍ SPOLEČNOSTI

Společnosti MSA, a. s. přísluší přední místo mezi světovými výrobci a dodavateli průmyslových armatur. Silná pozice na trhu vychází jak z dlouhodobé zkušenosti a tradice celých generací výrobců armatur v regionu, tak také ze schopnosti společnosti pružně reagovat na všechny současné trendy v konstrukci a výrobě armatur. MSA, a. s. disponuje širokou konstrukční základnou, výraznými výrobními kapacitami schopnými vyhovět nejnáročnějším požadavkům zákazníků i vlastní vysokotlakou zkušebnou armatur. Řada procesních a výrobkových certifikací, jejichž je společnost držitelem, umožňuje přístup výrobkům společnosti na většinu světových trhů. Reflexe zkušenosti výrobků prověřených dlouholetou praxí v nejrůznějších provozních a klimatických podmínkách spolu s aktivní prodejní politikou představují reálné předpoklady pro další úspěšný rozvoj společnosti.

Průmyslové armatury vyráběné pod značkou MSA, a. s. nacházejí uplatnění v následujících odvětvích:

- přepravy a zpracování ropy,
- přepravy, distribuce a zpracování plynu,
- chemického průmyslu,
- jaderné i klasické energetiky, teplárenství a tepelných sítí,
- pro speciální využití.

3.1 Historie

Výroba armatur se ve zdejšímu regionu stala tradicí. Její počátky spadají do roku 1885 a jsou spojeny s pobočkou dnes již zaniklé německé armaturářské firmy SIEGENN. Společnost MSA, a. s. je firma se zcela ojedinělou historií, která zasahuje již do „tří století lidské existence“ a přitom nikdy neporušila výrobu. S výjimkou krátkého počátečního období si vždy udržela výhradně charakter průmyslové výroby.

1947 přejmenování na Moravskoslezskou armaturku, n. p. a převedení podniku pod
národní správu, prudký rozvoj výroby průmyslových armatur

1955 zprovoznění nové lakovny a expedice

1975 zahájení výroby armatur pro jadernou energetiku

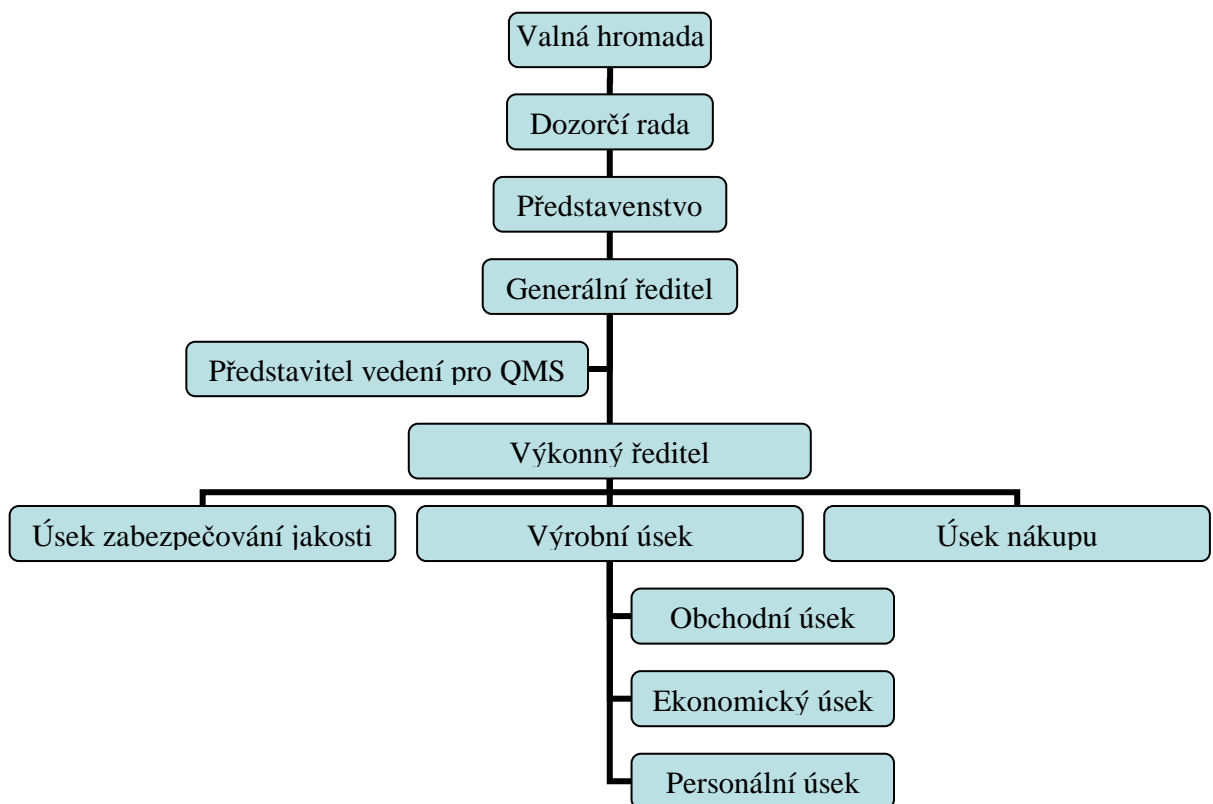
1992 privatizace státního podniku a vznik akciové společnosti „MSA, a. s. Dolní Benešov“

1995 certifikace dle norem API a ISO 9001

2000 ukončení prodeje čerpadel a dodávek malých investičních celků, specializace na výrobu průmyslových armatur všech světlostí

2006 změna majitelů společnosti – společnost MSA, a. s. je součástí skupiny CHTPZ, s jediným akcionářem – společností BMT Holdings B. V.

3.2 Základní organizační struktura

Obr. 5. Grafické znázornění organizační struktury společnosti MSA, a. s.

Valná hromada

Je nejvyšším orgánem společnosti, do jejíž působnosti například patří schvalování účetní závěrky, rozdělení zisku, schvalování stanov a mnoho dalších pravomocí.

Dozorčí rada

Jedná se o kontrolní orgán, který vykonává dohled nad činností představenstva.

Představenstvo

Řídí veškerý chod společnosti. Představenstvo společně s generálním ředitelem je v současné době zastoupeno v jedné funkci.

Generální ředitel

Funguje i jako hospodářské středisko. Je mu nápomocen sekretariát generálního ředitele a pod sebou má člověka, který se zabývá řízením jakosti.

Představitel vedení pro QMS

Zabývá se veškerými certifikacemi, které společnosti umožňují dodávat výrobky na zahraniční a tuzemské trhy. Certifikace vycházejí z požadavků zákazníka a odpovídají české i zahraniční legislativě, včetně směrnic Evropské unie. Každý výrobní sortiment vyžaduje svůj konkrétní certifikát.

Výkonný ředitel

V čele jednotlivých odborných úseků stojí výkonný ředitel, který zajišťuje celkový chod těchto úseků.

Výrobní úsek

Skládá se ze tří strojírenských provozů: *Provoz SP1*, *Provoz SP3*, *Provoz SP5*. Přičemž v každém z těchto provozů je strojní vybavení a logistika uzpůsobena výrobě armatur podle její světlosti. Provoz SP3 zahrnuje výrobu armatur od DN 50 do DN 100 a v některých případech i do DN 300. Provoz SP1 zahrnuje výrobu armatur od světlosti DN 150 do DN 500. Provoz SP5 zajišťuje výrobu největších armatur, a to od DN 600 do DN 1400.

Úsek zabezpečování jakosti

Zahrnuje dvě funkce: vstupní a výstupní kontrolu.

Vstupní kontrola

Jedná se o kontrolu přijatého materiálu, zda se u něj nevyskytují vady, trhliny apod. Především jde o zjišťování jeho rozměrů a následné porovnání s rozměry požadovanými.

Výstupní kontrola

Hotový výrobek prochází výstupní kontrolou a je kontrolován podle technické dokumentace a podle předepsaných zkoušek.

Úsek nákupu

Zajišťuje nákup a skladování materiálu. Je zodpovědný také za jeho distribuci do jednotlivých strojírenských provozů.

Obchodní úsek

Působí pod výkonným ředitelem samostatně. Zahrnuje v sobě několik středisek:

- středisko, ve kterém působí prodejní ředitel a jeho sekretariát
- středisko prodejních teritorií, kde jsou evidováni jednotliví prodejci
- středisko, které se zabývá marketingovou činností neboli podporou prodejního úseku prostřednictvím reklamy, propagace, veletrhů, katalogů apod.
- středisko, ve kterém probíhá fakturace
- středisko zabezpečující expedici výrobků

Ekonomický úsek

Zabezpečuje podmínky a prostředí pro realizaci podnikatelské činnosti. Ekonomický úsek je zodpovědný za realizaci následujících podprocesů:

- daně a účetnictví
- controlling a finanční řízení
- fakturace, statistiky a výkaznictví
- ekonomické rozborů

Personální úsek

Řízení lidských zdrojů má svoji strategii. K hlavním činnostem tohoto úseku patří:

- optimalizace struktury zaměstnanců
- evidence a nábor zaměstnanců
- zajištění sociálního programu
- personální marketing

- komunikace s odbory

Ve společnosti působí Odborový svaz KOVO, základní organizace MSA, a. s. reprezentovaná Závodní odborovou radou.

3.3 Přehled ekonomických ukazatelů v letech 2006 – 2008

Z hlediska udržení stabilního chodu společnosti lze hodnotit rok 2006 pozitivně. V roce 2006 dosáhla společnost rekordního nárůstu tržeb ve výši 1 721 mi. Kč, což v porovnání s předchozím obdobím představuje nárůst o 52,3 %. Tato skutečnost je dána získáním nových zakázek na nových, zejména asijských, teritoriích jako jsou Indonésie, Singapur nebo Čína. Tržby byly rovněž podpořeny nárůstem zakázek odběratelů z tradičních destinací jako jsou Česká republika, Ruská Federace nebo západní a jižní Evropa.

Na základě hospodářských výsledků lze hodnotit rok 2007 úspěšně. Ve sledovaném období se společnosti podařilo udržet pozitivní vývoj, upevnit pozice na trzích, zabezpečit náběh výroby a dodávek deskových šoupátek S 85 a tím zajistit rekordní nárůst zisku ve výši 129 mi. Kč, což v porovnání s minulým obdobím představuje výrazný nárůst.

Podmínky práce ve společnosti MSA, a. s. v roce 2008 byly mnohem složitější a náročnější než v minulém období. Vývoj makroekonomických parametrů v podmínkách globální světové ekonomiky nebyl příznivý, přinesl s sebou neustálý růst cen u rozhodujících komodit na trhu se surovinami a růst cen energií a dalších výrobků potřebných pro kompletaci armatur.

Při hodnocení ekonomických výsledků je třeba vzít v úvahu podíl exportu z prodeje armatur 93 % na celkových tržbách v souvislosti s trvale posilující korunou v roce 2008. Tato skutečnost se nemohla neodrazit na výsledcích hospodaření. Konjunktura trhu způsobující růst cen odlitků a výkovků, tj. rozhodujících vstupních materiálů v prvních 9 měsících roku měla za následek výrazný růst přímých materiálových nákladů. Tato skutečnost se odrazila i na výsledném hospodářském výsledku.

Pro zhodnocení ekonomické situace v letech 2006 - 2008 společnosti MSA, a. s. byla na základě údajů uvedených v tabulce 2 provedena finanční analýza vybraných ukazatelů společnosti MSA, a. s.

Tab. 2. Přehled hlavních ekonomických ukazatelů

Údaje (v tis.)	2006	2007	2008
Aktiva celkem	1 233 459	1 468 866	1 201 354
Dlouhodobý majetek	274 604	284 996	322 430
Zásoby	323 543	661 775	495 683
Krátkodobé pohledávky	583 418	362 983	335 212
Vlastní kapitál	456 103	128 570	138 233
Cizí zdroje	764 645	1 339 637	1 063 020
Tržby za prodej vlastních výrobků, zboží a služeb	1 720 807	1 424 729	1 505 571
Vývoz	1 604 985	1 311 857	1 316 914
Provozní výsledek hospodaření	18 139	99 156	86 851
Finanční výsledek hospodaření	24 397	- 4 264	- 29 212
Mimořádný výsledek hospodaření	- 28 183	46	- 48 908
Výsledek hospodaření za období	14 353	128 689	9 610

Zdroj: výroční zpráva MSA, a. s.

Pro větší přehlednost o dosažených výsledcích společnosti MSA, a. s. jsou v příloze P I - III uvedeny výkazy zisků a ztrát v jednotlivých letech 2006, 2007 a 2008.

3.3.1 Analýza rentability

Rentabilita zjišťuje efektivnost vložených prostředků. Počítá se poměr zisku k nějaké základně, pomocí níž bylo zisku dosaženo. Dosahovaná rentabilita podniku je jednou ze základních ekonomických veličin charakterizující úspěšnost daného podniku. Vzniká spolupůsobením mnoha faktorů.

Hodnoty vybraných ukazatelů dosahované společností MSA, a. s. jsou vedeny v tabulce 3:

Tab. 3. Vývoj ukazatelů rentability

Ukazatele rentability	Výpočet	2006	2007	2008
Rentabilita tržeb – ROS (v %)	ČZ/T	0,83	9,03	0,64
Rentabilita celkového kapitálu – ROA (v %)	ČZ/AKT	1,17	8,76	0,80
Rentabilita vlastního kapitálu – ROE (v %)	ČZ/VK	3,15	100,09	6,95
Rentabilita nákladů – ROC (v %)	ČZ/náklady	0,62	7,36	0,55

Zdroj: výroční zpráva MSA, a. s

Rentabilita společnosti neboli výnosnost vloženého kapitálu dosahuje nízkých hodnot s výjimkou roku 2007. V roce 2007 je situace opačná a pro společnost velmi příznivá. Vysoký nárůst ukazatelů byl zapříčiněn vysokými tržbami způsobenými především zavedením nového výrobku – deskových šoupátek, ale také nižšími náklady. Tato skutečnost měla za následek dosažení vysokého zisku, jehož hodnota byla nejvyšší za celé sledované období.

Rentabilita vloženého kapitálu je dána různou kombinací rentability tržeb neboli ziskové marže a obratu aktiv. Společnost byla výrazně zisková ve vztahu k tržbám, což bylo dáno její tržní úspěšností.

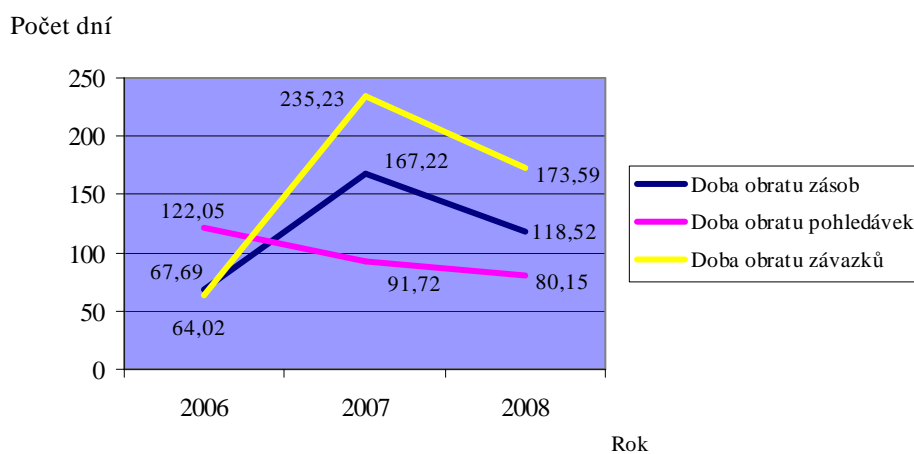
Čím vyšší je ukazatel rentability nákladů, tím lépe jsou v podniku zhodnoceny náklady vložené do hospodářské činnosti a tím vyšší je procento zisku. V roce 2007 došlo k rekordnímu nárůstu tohoto ukazatele. Společnost dosahovala z jedné vynaložené Kč 7,36 % zisku.

3.3.2 Ukazatele aktivity (obratovosti)

Měří jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy. Má-li jich více, než je účelné, vznikají mu zbytečné náklady a tím i nízký zisk. Má-li jich nedostatek, pak se musí vzdát mnoha potenciálně výhodných podnikatelských příležitostí a přichází o výnosy, které by mohl získat.

Vývoj dob obratu u zásob, pohledávek a závazků je zachycen v grafu 6. Zásoby společnosti MSA, a. s. představují nejvýznamnější část oběžných aktiv a můžeme u nich sledovat kolísavý trend. Totéž je možné sledovat u závazků.

Obr. 6. Vývoj dob obratu

Doba obratu zásob	Doba obratu pohledávek	Doba obratu závazků
ZS/(T/360)	POHL/(T/360)	KZ/(T/360)

Zdroj: vlastní

Z uvedeného grafu 6 je zřejmý vysoký nárůst zásob v roce 2007. V roce 2006 byla doba obratu zásob nejkratší. V tomto roce byla oběžná aktiva společnosti vázána ve formě zásob 67,69 dní. Zásoby v roce 2006 byly ve srovnání s rokem 2007 nižší o více než 50 %. Tento nárůst zásob byl způsoben zčásti předzásobením z důvodu zkrácení termínů dodávek a zčásti se jednalo o zbylý materiál vzniklý ze stornovaných zakázek. Jednalo se o stornování zakázek ze strany zákazníků i přes podepsané kontrakty se společností.

Ukazatele obratovosti pohledávek a závazků jsou hodně závislé na všeobecných ekonomických podmínkách v dané zemi. U společnosti MSA, a. s. je realizována většina zakázek ve formě tendrů. Z tohoto důvodu společnost v roce 2006 dosahuje vysoký počet dní splatnosti pohledávek, a to ve výši 122,05 dní. Zákazník si diktuje podmínky, které společnost buď akceptuje nebo neakceptuje. Dalším důvodem tohoto nárůstu byla pohledávka za upsaný vlastní kapitál, která vznikla z procesu fúze se společností ASM Holding, a. s. Tato společnost byla zároveň zanikající společností. V následujících letech lze hodnotit vývoj doby obratu pohledávek spíše pozitivně.

Rovněž u doby obratu závazků můžeme zaznamenat vysoký nárůst v roce 2007. Jejich celkový vývoj je doprovázen kolísavým trendem. Důvodem výrazného nárůstu krátkodobých závazků byl především vznik závazků k ovládaným a řízeným osobám, které společnost převzala od zanikající společnosti při procesu fúze v roce 2007. Další vliv na

tento nárůst mělo zvýšení krátkodobých bankovních úvěrů, které sloužily k financování pohledávek a zásob.

Při sjednávání platebních podmínek je vhodné, když doba obratu závazků je mírně delší než doba obratu pohledávek. V roce 2006 byla průměrná doba splatnosti závazků 64,02 dní, tedy nižší než průměrná doba splatnosti pohledávek, která činila 122,05 dní.

3.3.3 Ukazatele zadluženosti

Zadluženost není pouze negativní charakteristikou podniku. Její růst může přispět k celkové rentabilitě a tím i k vyšší tržní hodnotě podniku, avšak současně zvyšuje riziko finanční nestability.

Udávají vztah mezi cizími a vlastními zdroji financování podniku, měří rozsah, v jakém podnik používá k financování dluhy. Kritériem optimalizace finanční struktury jsou náklady (cena) spojené s použitím příslušného zdroje financování.

Tab. 4. Vývoj ukazatelů zadluženosti

Ukazatele zadluženosti (v %)	Výpočet	2006	2007	2008
Celková zadluženost	(CZ/AKT)	61,99	91,20	88,49
Kvóta vlastního kapitálu	(VK/AKT)	36,98	8,75	11,51
Koeficient zadluženosti	(CZ/VK)	1,68	10,42	7,69
Úrokové krytí	(EBIT/úroky)	2,09	3,47	1,18

Zdroj: vlastní

Z tabulky 4 je patrné velmi vysoké zadlužení v roce 2007. Společnost byla vysoce riziková nejen z hlediska její možnosti získání bankovního úvěru, ale také vůči svým věřitelům. V následujícím roce tato hodnota klesla na 88,49 %. K optimální hodnotě tohoto ukazatele se přibližovala nejvíce v roce 2006.

Vlivem vysoké zadluženosti byla míra finanční nezávislosti v roce 2007 nejnižší. Ve skladbě kapitálu výrazně převyšovaly cizí zdroje. Koeficient zadluženosti úzce navazuje na předchozí dva ukazatele. Opět je zřejmý výrazný podíl závazků v roce 2007 ve finanční struktuře společnosti.

V roce 2008 byla hodnota ukazatele ziskové úhrady větší než 1, což znamená, že na zaplacení úroků bylo třeba téměř celého zisku. Vzhledem k vysoké zadluženosti v tomto roce je dosažená hodnota nízká. Část zisku, vyprodukovaná společností v roce 2007, by na

zaplacení úroků stačila více než 3x. Tato dosažená hodnota se vzhledem k vysoké zadluženosti v tomto roce jeví jako postačující.

3.3.4 Ukazatele likvidity

Charakterizují schopnost podniku dostát svým závazkům. Platební schopnost je základní podmínkou existence firmy. Základní ukazatele likvidity obecně poměřují mezi tím, čím je možno zaplatit a tím, co je nutno zaplatit.

Tab. 5. Vývoj ukazatelů likvidity

Ukazatele likvidity	Výpočet	2006	2007	2008
Běžná likvidita	OAKT/KZ	1,32	1,17	1,21
Pohotová likvidita	(KrP + FM)/KZ	0,86	0,44	0,52
Okamžitá likvidita	FM/KZ	0,05	0,04	0,05

Zdroj: vlastní

Ukazatel běžné likvidity v tabulce 5 měří budoucí solventnost společnosti. Ukazuje, kolikrát oběžný majetek pokrývá krátkodobé dluhy podniku. Jeho hodnoty se pohybují mírně pod optimální hodnotou, která činí 1,5.

Vývoj ukazatele pohotové likvidity v letech 2006 - 2008 není příliš příznivý zejména pro věřitele společnosti, protože ani v jednom z těchto roků nepřesahuje hodnotu 1,0. Nižší hodnota pohotové likvidity ukazuje nadměrnou váhu zásob v rozvaze podniku. Jedná se především o rok 2007. Znamená to, že velká část oběžného majetku není ve formě pohotových prostředků. Podnik tudíž není schopen hradit své dluhy bez prodeje svých zásob.

Hodnoty ukazatele okamžité likvidity v letech 2006 - 2008 nejsou příliš vysoké, což není příliš výhodné pro věřitele společnosti. Výhodné jsou spíše pro majitele podniku, protože znamenají vyšší výnosnost.

3.4 Výroba

Společnost MSA, a. s. ve svém areálu disponuje moderními výrobními technologiemi, vlastními konstrukčními kapacitami a zkušebnou armatur. Je také vybavena CNC stroji a obráběcími centry, umožňujícími výrobu rozměrných a složitých dílů. Technické a technologické zázemí společnosti, její výrobní možnosti a kapacity umožňují MSA, a. s. produkovat rozměrově a tlakově největší armatury v náročných materiálových

provedeníh. Výsledkem výrobního procesu ve společnosti jsou níže uvedené produkty pro externí odběratele.

Produkce průmyslových armatur je charakteristická vysokými materiálovými nároky, čímž vzniká potřeba zabezpečení nákupu materiálu a polotovarů, a to jak ve vysoké kvalitě a v odpovídajících cenových relacích, tak v požadovaných termínech.

Vzhledem k pokračujícímu trendu stoupající průmyslové výroby a bouřlivému stavebnímu rozvoji asijských států v čele s Čínou, který byl příčinou rostoucí poptávky po oceli, došlo k radikálnímu nárůstu cen ocelářských výrobků, a to až o desítky procent. Přes veškerou snahu se tento negativní vývoj samozřejmě promítnul i do cen materiálových vstupů společnosti.

Základní výrobní sortiment armatur z produkce MSA, a. s. tvoří čtyři produktové segmenty:

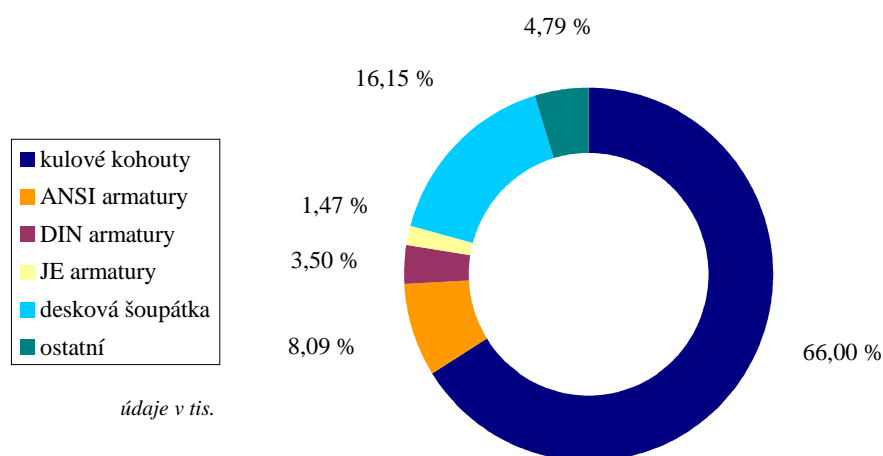
Produkt	Charakteristika	Využití
šoupátka, ventily, zpětné klapky	Uzavírací armatury vyráběné z litých polotovarů. Připojení k potrubí je přírubové nebo přivařovací. V závislosti na požadavku zákazníka konstrukce odpovídá normám API, ANSI, ČSN, EN nebo GOST.	petrochemie, plynárenství, energetika, vodárenství
kulové kohouty	Uzavírací armatury, které mají průtokovou ztrátu stejnou jako potrubí. Jsou vyráběny pouze z kovaných polotovarů v celosvařovaném nebo šroubovaném provedení. Připojení k potrubí přírubové nebo přivařovací. V závislosti na požadavku zákazníka konstrukce odpovídá normám API, ANSI, ČSN, EN nebo GOST.	přeprava plynu, ropy nebo jiných pracovních látek, petrochemie, plynárenství, vodárenství
šoupátka, ventily, zpětné klapky	Uzavírací nebo regulační armatury vyráběné z kovaných polotovarů. Připojení k potrubí je přírubové nebo přivařovací. Konstrukce je provedena zpravidla podle speciálních požadavků příslušného zákazníka.	klasická a jaderná energetika
desková šoupátka	Uzavírací armatury, které mají průtokovou ztrátu stejnou jako potrubí. Jsou vyráběna jak z litých, tak kovaných polotovarů. Připojení k potrubí je přírubové nebo přivařovací.	přeprava ropy a jejich produktů, petrochemie

Zdroj: výroční zpráva MSA, a. s.

Sortimentní skladba

Z uvedeného grafu 7 je zřejmé zastoupení kulových kohoutů jako stěžejního výrobního programu společnosti. Kulové kohouty jsou dodávány v celém rozsahu světlostí, včetně těch největších ve stále náročnějších materiálových provedeních. Základní údaje o kulových kohoutech jsou uvedeny v příloze P V.

Obr. 7. Sortimentní skladba

Zdroj: výroční zpráva MSA, a. s.

3.4.1 Certifikace

Společnost vlastní tři základní systémové licence, které zahrnují základní procesy společnosti a které vycházejí z požadavků EN ISO 9001, GOST R ISO 9001 a API Spec Q1. Do výrobních certifikací, navazujících na systém návrhu, výroby a zkoušení dle API Spec 6D patří především MONOGRAM API 6D-0239. Samostatnou kapitolu tvoří řada vývozních certifikací spojených s konkrétními produkty MSA, a.s. s legislativou země vývozu. V příloze P IV je uveden jeden z certifikátů, jehož je společnost MSA, a. s. držitelem.

3.5 Dodavatelé

V oblasti nákupu odlitků, které jsou jednou z největších nákladových položek společnosti, je hlavním dodavatelem brněnská slévárna Roučka Slévárna a. s., která zabezpečuje 70 – 80 % celkové potřeby této sortimentní skupiny. Společnost MSA, a. s. se snaží

o prohloubení spolupráce s čínskými dodavateli odlitek malých světlostí, jejichž odebíraný objem se v poslední době výrazně snížil.

Výkovky pro kulové kohouty jsou zajišťovány především u tradičních italských dodavatelů s cílem předzásobení se vstupy jednotlivých světlostí, a tím i zkrácení dodacích lhůt vyráběných armatur.

Přehled současných dodavatelů materiálových zdrojů zobrazuje tabulka 6.

Tab. 6. Přehled hlavních dodavatelů

Dodavatel	Země	Produkce	Zhotovovaný výrobek
Forgital Itálie	Itálie	Ocelové výkovky	Kulové kohouty
Roučka slévárna a. s.	Česká republika	Ocelové odlitky	ANSI + DIN armatury
METALLURGICA SIDER FORGE s.r.l.	Itálie	Ocelové výkovky	Kulové kohouty
Gasket S. p. A.	Itálie	Sedla	Kulové kohouty
Auma Servopohony	Česká republika	Pohony	Kulové kohouty
Ringmill S. p. A.	Itálie	Ocelové výkovky	Kulové kohouty
ČKD Kutná Hora, a. s.	Česká republika	Ocelové odlitky	ANSI + DIN armatury
ZVU Kovárna s. r. o.	Česká republika	Ocelové výkovky	Jaderná energetika
„POKORNÝ“ s. r. o.	Česká republika	Pohony	Kulové kohouty
ARCIMPEX, s. r. o.	Česká republika	Materiál	Vše
Lubomír Suchánek	Česká republika	Válený materiál	Kulové kohouty

Zdroj: měsíční rozbor 2008, MSA, a. s.

3.5.1 Platební podmínky

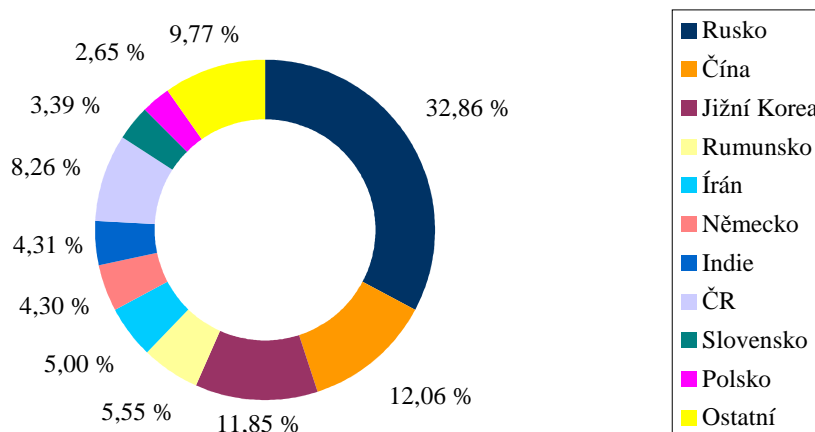
Společnost MSA, a. s. prosazuje splatnost svých závazků vůči dodavatelům ve lhůtě 90 dnů. "INCOTERMS", neboli Mezinárodní obchodní podmínky, jsou realizovány s doložkou DDU Dolní Benešov. To znamená, že společnost požaduje, aby v ceně byla zahrnuta i doprava.

3.6 Odběratelé

Společnosti MSA, a. s. se daří udržet vysokou proexportní orientaci. Podíl exportu na celkových tržbách v roce 2008 ve výši cca 93 % odpovídá přibližně stavu z minulého roku. Společnosti se daří navyšovat prodeje na trzích v Rusko, což je zřejmé z uvedeného grafu 8. Velmi povzbudivý je růst objemu prodejů v Číně, Indii a Německu vedle již dlouholetých stabilních dodávek na teritorium Jižní Korea. Za velký úspěch lze považovat

obchodní aktivity společnosti na novém teritoriu v Íránu, dodávky do Maďarska a obnovení dodávek do Rumunska.

Obr. 8. Podíl jednotlivých teritorií z prodeje armatur na celkových tržbách

Zdroj: výroční zpráva MSA, a. s.

3.6.1 Platební podmínky

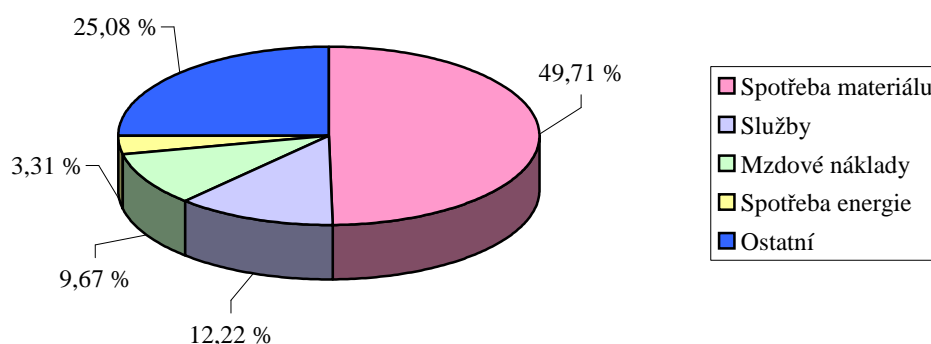
Společnost MSA, a. s. požaduje splatnost svých pohledávek ve lhůtě 30 dnů. Většinu zakázek realizovaných společností MSA, a. s. tvoří zakázky typu tendrových dodávek. Odběratelé vypisují za jakých podmínek se budou vyráběné armatury dodávat nebo bude podepsán konkrétní obchod. Mezi časté podmínky těchto odběratelů je možné zařadit platbu prostřednictvím akreditivů, prodloužení doby splatnosti, bankovní garance, záruky za zádržné apod. Zákazník si tedy v tomto případě diktuje nejen platební, ale i ostatní podmínky obchodu.

4 ANALÝZA NÁKLADŮ

4.1 Struktura nákladů

Největší část nákladů společnosti MSA, a. s. tvoří výkonová spotřeba, do které lze zahrnout spotřebu materiálu, energie a služby. V roce 2008 činila 1 141 480 tis. Kč. Téměř polovinu veškerých nákladů společnosti MSA, a. s. tvoří spotřeba materiálu (viz obr. 9).

Obr. 9. Struktura nákladů v roce 2008

Zdroj: vlastní

4.1.1 Spotřeba materiálu a energie

Důležitým výrobním materiálem pro společnost je zejména železo a ocel. U výroby armatur se ve společnosti MSA, a. s. jedná především o spotřebu ocelových odlitků, výkovek z oceli, nakupovaných výrobků (pohonů), odlitků ze šedé litiny, váleného materiálu, spojovacího materiálu a hotových výrobků. Výrobní materiál tvoří nejdůležitější složku nákladových druhů.

V roce 2008 došlo ke zvýšení cen u rozhodujících komodit na trhu se surovinami a dalších výrobků potřebných ke zhotovení armatur. Společnost MSA, a. s. není schopna příliš tyto ceny ovlivňovat. Nejsilnější vliv na úroveň výkupní ceny železa má aktuální situace na trhu s kovy, odvíjející se od stavu na londýnské burze LONDON METAL EXCHANGE, a kurs koruny. Z tohoto důvodu společnost ceny u požadovaných komodit spíše přijímá a na jejich tvorbě se nepodílí.

Tab. 7. Podíl spotřeby materiálu na výkonové spotřebě

(V tis.)	2006	2007	2008
Spotřeba materiálu celkem	1 059 195	996 866	869 681
Výkonová spotřeba celkem	1 400 165	1 249 472	1 141 480
Podíl nákladů v %	75,6	79,8	76,2
Meziroční změny v %	-	4,2	- 3,6

Zdroj: vlastní

Spotřeba energie zahrnuje spotřebu elektřiny, plynu a vody. Spotřeba elektřiny tvoří více než polovinu z celkové spotřeby energie. Z tabulky 10 je patrné, že v letech 2006 – 2008 se podíl spotřeby energie na výkonové spotřebě postupně zvyšoval. V porovnání s rokem 2007 se v roce 2008 jedná o 1,4 % nárůst. Rok 2008 byl ve výrobě ve znamení posilování a rozvoje výroby armatur pro jadernou energetiku. Toto zvýšení je dáno také z důvodu růstu cen energií, které s sebou přinesl vývoj makroekonomických parametrů v roce 2008.

Tab. 8. Vývoj spotřeby energie

Spotřeba energie (v tis. Kč)	2006	2007	2008
Elektřina	29 652	32 890	41 315
Plyn	17 496	13 570	15 914
Voda	348	243	111
Energie celkem	47 496	46 703	57 945
Výkonová spotřeba	1 400 165	1 249 472	1 141 480
Podíl nákladů v %	3,4	3,7	5,1
Meziroční změny v %	-	0,3	1,4

Zdroj: vlastní

4.1.2 Mzdové náklady

Průměrný počet zaměstnanců v roce 2008 činil 611 osob a ve srovnání s rokem předešlým vzrostl o 7 pracovníků. O dobré péči o zaměstnance svědčí nízká míra fluktuace, která v roce 2008 nedosahovala ani 6 %. Společnost má k dispozici vysoce kvalifikované pracovníky, a to jak výrobní dělníky, tak techniky a ostatní odborníky. Podíl vysokoškolsky vzdělaných pracovníků dosahuje 10,8 % a pracovníci se středoškolským vzděláním jsou zastoupeni z 33,4 %.

Výše mzdových nákladů tvoří převážnou část osobních nákladů, které zaujímají podstatnou část provozních nákladů. V letech 2006 – 2008 se mzdové náklady vyznačovaly rostoucí tendencí, což je patrné z tabulky 11. Důvodem tohoto růstu byl především zvyšující se počet zaměstnanců a růst nominálních mezd.

Tab. 9. Vyplacené mzdové prostředky v tis. Kč

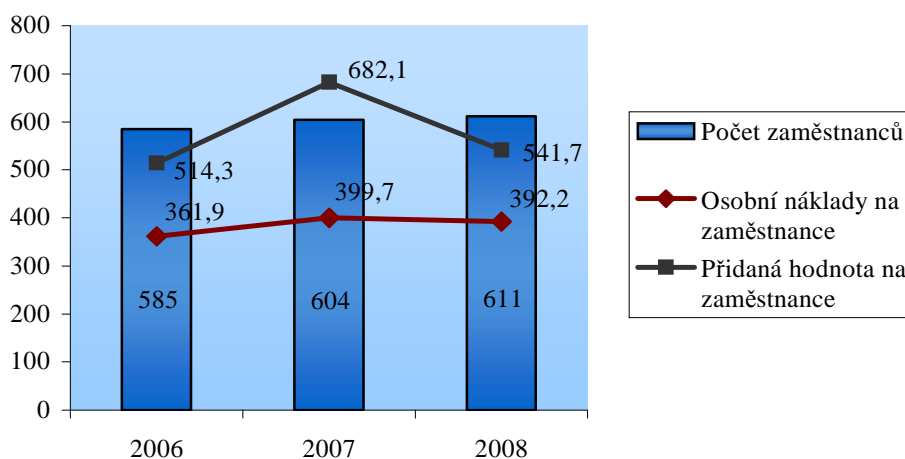
	2006	2007	2008
Dělníci	85 139	89 454	92 299
THP	64 488	75 411	76 854
Celkem	149 627	164 865	169 153

Zdroj: vlastní

Na výši mzdových nákladů se výrazně podílí sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem. Přestože v České republice došlo ke snížení sociálního pojištění začátkem roku 2010, je pojistné placené zaměstnavatelem pořád stále vysoké v porovnání s ostatními evropskými státy. Je pochopitelné, že vysoké pojištění vyvolává vyšší mzdové náklady.

Společnost MSA, a. s. provádí analýzu přínosu pracovníků pro posouzení výkonu společnosti. Ukazatel, který umožňuje měřit, jak se tzv. personální kapitál podílí na výkonnosti a produktivitě podniku se nazývá přidaná hodnota na zaměstnance. Je nutné ji vždy poměřovat s osobními náklady na zaměstnance. Přidaná hodnota na zaměstnance (viz obr. 10) by měla být vždy vyšší než osobní náklady na zaměstnance.

Obr. 2 Přidaná hodnota a osobní náklady na zaměstnance v tis. Kč

Zdroj: vlastní

Přidaná hodnota obecně vyjadřuje kolik hodnoty společnost přidala prodejem nakoupeného zboží nebo zpracováním materiálových vstupů a následným prodejem. Prostřednictvím přidané hodnoty jsou hrazeny osobní náklady, odpisy a ostatní náklady společnosti.

Přidanou hodnotu na zaměstnance uvedenou na obrázku 10 lze hodnotit pozitivně. Z tabulky je patrné, že osobní náklady na zaměstnance jsou pokryty dostatečně. Nejvyšší přidanou hodnotu na zaměstnance tvořila společnost v roce 2007, kdy dosahovala výše 682,1 tis. Kč.

4.1.3 Služby

Služby jsou druhou největší položkou celkových nákladů společnosti MSA, a. s. V této položce zastává největší podíl provize za zprostředkování konkrétního obchodu. Druhý největší podíl tvoří kooperace. Za kooperaci se považuje provedení určité výrobní operace stanovené technologickým postupem externím podnikem. Dále se jedná o opravy a udržování. Významnou nákladovou položku tvoří přepravné, a to k prodaným výrobkům a také leasing a nájem.

Tab. 10. Podíl služeb na výkonové spotřebě

(V tis. Kč)	2006	2007	2008
Služby celkem	293 474	205 903	213 855
Výkonová spotřeba celkem	1 400 165	1 249 472	1 141 480
Podíl nákladů v (%)	21,00	16,5	18,7
Meziroční změny v %	-	- 4,5	2,2

Zdroj: vlastní

Z tabulky 11 vyplývá, že podíl služeb na výkonové spotřebě se v letech 2006 – 2008 nejprve snížil a poté se opět zvyšoval. Vysoký podíl služeb v roce 2006 byl způsoben nákladovou položkou „provize“, která dosáhla vysoké úrovně, a to 94 676 tis. Kč. I přes snížení výkonové spotřeby v roce 2008 byl podíl služeb v roce 2008 vyšší než v roce 2007, kdy výkonová spotřeba činila více než v roce 2008.

Vzhledem k tomu, že společnost MSA, a. s. je výrobní podnik, bude veškerá pozornost soustředěna především na náklady vztahující se k výrobě armatur. Je samozřejmé, že právě v této oblasti bude společnost soustředit úsilí na hledání úspor tam, kde je možný maximální přínos.

4.2 Rentabilita a nákladovost výnosů

Náklady podniku souvisí s jeho výnosy. V roce 2007 společnost dosáhla rekordního nárůstu zisku ve výši 129 mil. Kč, což v porovnání s minulým obdobím představuje výrazný nárůst. Tato skutečnost se odrazila rovněž na rentabilitě výnosů, což je patrné z tabulky 7. Rentabilita výnosů v roce 2007 udává, že společnosti přinesla 1 Kč výnosů 0,07 Kč hrubého zisku. V porovnání s ostatními obdobími se jedná o velmi vysoký nárůst. Společnost dosahovala velmi nízké rentability výnosů v letech 2006 a 2008.

Tabulka 7 ukazuje rovněž zatížení výnosů společnosti MSA, a. s. celkovými náklady. Jedná se o zrcadlový pohled na rentabilitu. Hodnota ukazatele by měla v čase klesat, což se v tomto případě neděje. Ukazatel nákladovosti výnosů se v letech 2006 – 2007 snížil, a poté se následně zvýšil na hodnotu 99,5 %. Výnosy společnosti jsou nejvíce zatíženy celkovými náklady v roce 2008. Z tabulky je zřejmé, že společnost produkovala s nejnižšími náklady v roce 2007. V tomto roce na 1 Kč výnosů bylo potřeba 0,93 Kč nákladů.

Ze vztahu celkových nákladů a výnosů vyplývá, že u ziskového podniku je ukazatel menší než 1, což společnost MSA, a. s. v hodnocených letech splňuje.

Tab. 11. Rentabilita a nákladovost výnosů v %

	2006	2007	2008
Rentabilita výnosů	0,6	6,9	0,5
Nákladovost výnosů	99,4	93,1	99,5

Zdroj: vlastní

4.3 Ukazatele náročnosti

Z tabulky 8 je zřejmá vysoká náročnost na výrobní spotřebu. Nejvyšší náročnost výrobní spotřeby byla v roce 2007. Zatížení výnosů společnosti nejvíce tvoří spotřebovaný materiál. Energetická náročnost se v letech 2006 – 2007 postupně zvyšovala. Náklady na pracovní sílu se nejdříve zvyšovaly a poté nepatrně klesly.

Tab. 12. Vývoj ukazatele náročnosti (v %)

Ukazatele náročnosti	2006	2007	2008
Materiálová náročnost	64,8	70,9	58,6
Náročnost na výrobní spotřebu	85,7	88,9	76,9
Energetická náročnost	2,9	3,3	3,9
Mzdová náročnost	9,2	11,7	11,4

Zdroj: vlastní

4.4 Analýza obchodní marže z prodeje u daného sortimentu

Rentabilita vloženého kapitálu je dána různou kombinací rentability tržeb neboli ziskové marže. Rozdíl mezi tržbou za vlastní výrobky a nákladem na ně vynaloženým se nazývá obchodní marže. Jak vysoká je rentabilita marže u jednotlivých výrobních programů ukazuje tabulka 13.

V tabulce 13 bylo postupně zjišťováno jakým objemem se jednotlivé výrobní programy podílely na tvorbě celkových tržeb a celkové marže. Na základě dosažených výsledků pak bude možné určit, na který z těchto výrobních programů by se společnost měla zaměřit. Především za účelem ovlivňování jednotlivých přímých nákladů.

V příloze P VI je uvedeno podrobné složení výrobních programů včetně celkových přímých nákladů na jejich výrobu. Celkem přímé náklady zahrnují přímý materiál, nakupované výrobky, přímé mzdy a kooperaci. Přímé náklady nezahrnují cenové rozdíly k nakupovanému materiálu a výrobkům. Dále přímé náklady nezahrnují přímé obchodní náklady (provize, přepravné, bedny atd.), finanční náklady vztahující se k zakázce (akreditivy, garance, pojištění apod.). Z této přílohy se tedy dají zjistit konkrétní částky za jednotlivé přímé náklady, které je třeba vynaložit. Bude tedy možné rozpoznat, které přímé náklady se podílejí nejvíce na tom výrobním programu, u kterého lze sledovat nejvyšší podíl jak na celkových tržbách, tak na celkové marži. Rovněž se u tohoto výrobního programu bude zjišťovat rentabilita marže, a to s využitím následujícího výpočtu:

$$\text{Rentabilitamarže} = \frac{\text{Marže}}{\text{Prodejní cena}}$$

Tab. 13. Tržby z prodeje armatur v roce 2008 (v tis. Kč)

Výrobní sortiment celkem	Prodejní cena	Marže		Celkový podíl	
		Kč	%	na tržbách v %	na marži
ANSI program	114 960	31 335	27,26	8,09	6,50
DIN program	49 682	21 112	42,49	3,50	4,38
Armatury pro JE	20 926	10 380	49,60	1,47	2,16
Kulové kohouty	938 039	281 938	30,06	66,00	58,54
Armatury z šedé litiny	96	83	86,46	0,01	0,02
Desková šoupátka S85	229 532	119 990	52,28	16,15	24,91
Ostatní	67 981	16 795	24,71	4,78	3,49
Celkem	1 421 216	481 633	33,89	100,00	100,00

Zdroj: měsíční rozbor 2008, MSA, a. s.

Nejméně se na celkových tržbách podílejí armatury z šedé litiny, které jsou také nejméně ziskové. Nízký podíl tvoří také armatury pro jadernou energetiku, ANSI a DIN program. V oblasti ANSI a DIN programu je to dáno tím, že v roce 2008 došlo k podstatnému snížení produkce.

Značný podíl na celkových tržbách je zřejmý u výrobního programu kulové kohouty, který dosahuje 66 %. U tohoto výrobního sortimentu je také možné zaznamenat vysoký podíl na celkové marži, který tvoří 58,54 %. Je zde dosahováno vysoké rentability marže, a to ve výši 30,06 %.

V příloze P VI lze zjistit, že na výrobu kulových kohoutů se podílí tyto náklady:

- přímý materiál, který činí 481 641 tis. Kč,
- nakupované výrobky, které činí 143 179 tis. Kč,
- přímé mzdy, které činí 14 919 tis. Kč,
- kooperace, která činí 16 362 tis. Kč.

Z tohoto složení celkových přímých nákladů daného výrobního sortimentu jsou viditelné dvě největší skupiny přímých nákladů, a to přímý materiál a nakupované výrobky. V případě, že by se společnosti MSA, a. s. podařilo ovlivnit výši těchto dvou skupin přímých nákladů, dosáhla by vyššího objemu zisku navíc a tím i vyšší rentability marže.

Dalším zajímavým výrobním sortimentem z hlediska dosahované rentability marže jsou pro společnost MSA, a. s. desková šoupátka S85. Jedná se o druhý významný výrobní

sortiment, který zastává vysoký podíl jak na celkových tržbách, tak na celkové marži. Dosahovaná rentabilita marže zde činí 52,28 %, což je více než u kulových kohoutů. Největší skupiny nákladů u deskových šoupátek S85 tvoří:

- přímý materiál ve výši 107 348 tis. Kč,
- kooperace ve výši 1 353 tis. Kč.

4.5 Významné nákladové položky

Pro určení významných nákladových položek je nutné mít k dispozici analytickou výsledovku. Náklady jsou tudíž rozděleny podle výkazu zisků a ztrát, to znamená z hlediska druhového členění. Pomocí analýzy nákladů a jejich rozdělení na variabilní a fixní rozlišíme potřebu přímého a nepřímého (režijního) materiálu. Veškeré náklady související s pořízením a následným provozem zařízení nazýváme výrobními náklady. Roční výrobní náklady jsou celkové náklady na zhotovení výrobku za provozní rok.

4.5.1 Variabilní náklady

U variabilních nákladů, nelze hodnotit jejich meziroční zvýšení či snížení, protože jsou vždy vázány na objem tržeb. Z tabulky 14 jsou u tohoto druhu nákladů zřejmé dvě největší skupiny nákladových položek. Jedná se o přímý materiál a nakupované výrobky (pohony), tedy o výrobní náklady.

Tab. 14. Významné variabilní náklady (v tis. Kč)

Název účtu	2006	2007	2008
Spotřeba přímého materiálu	786 134	713 848	698 937
Spotřeba nakup. výrobků (pohony)	419 263	443 466	311 349
Spotřeba energie	17 844	13 814	16 001
Ost. služby – technologická kooperace	28 422	29 119	24 407
Ost. služby – obstaravatelská činnost	94 676	39 555	44 479
Ost. služby – přepravné k prodaným výrobkům	42 032	10 647	19 988
Ostatní služby – přejímky související s výrobním příkazem	20 758	19 372	12 982
Přímé mzdy	31 890	31 392	30 260
Variabilní náklady celkem	1 441 019	1 301 209	1 158 403

Zdroj: vlastní

Spotřeba materiálu

Nejvýznamnějšími položkami této skupiny je „Spotřeba přímého materiálu“ a „Spotřeba nakupovaných výrobků (pohonů)“.

Spotřeba energie

Jedná se o nakoupenou elektrickou energii, nakoupený plyn, vodné a stočné. Je zde zahrnuta variabilní část těchto nákladů.

Služby – ostatní služby

Další významnou položkou v této skupině je „Technologická kooperace“, která je využívána v případě, že společnost není schopna zrealizovat určitou strojní operaci. Z toho důvodu si tyto výrobní operace nechává provést od jiných firem. Nejčastěji se jedná o niklování a chromování. Vysokou nákladovou položkou je „Obstaravatelská činnost“, která zahrnuje provizi za zprostředkování prodeje hotových výrobků. Dále se jedná o nákladovou položku „Přepravné k prodaným výrobkům“ podle dodacích podmínek (“INCOTERMS“). Poslední významnou položku tvoří „Přejímky související s výrobním příkazem“.

Mzdové náklady

Nákladová položka „Přímé mzdy“, kterou se rozumí mzdy související přímo se zhotovením výrobku, je čtvrtou nejvyšší položkou ve variabilních nákladech.

4.5.2 Fixní náklady

Fixní náklady vznikají, i když se nevyrábí. U fixních a smíšených nákladů lze přímo hodnotit jejich zvýšení či snížení v jednotlivých letech, protože nejsou závislé na objemu tržeb. Z tabulky 15 jsou u tohoto druhu nákladů patrné rovněž dvě největší nákladové položky, a to ostatní mzdy a platy režijní povahy a s nimi související sociální a zdravotní pojištění.

Tab. 15. Významné fixní a smíšené náklady (v tis. Kč)

Název účtu	2006	2007	2008
Spotřeba režijního materiálu	7 499	10 666	7 476
Spotřeba energie	29 652	32 890	41 944
Opravy a udržování DHM – OZ MSA	14 960	15 486	16 608
Opravy a udržování DHM	6 563	8 538	8 486
Ostatní služby - leasing	9 468	12 775	17 601
Ostatní služby - nájemné	2 770	2 798	4 133
Ostatní mzdy a platy režijní povahy	83 956	123 418	137 685
Sociální a zdravotní pojištění	52 192	57 629	59 207
Odpisy dlouhodobého hmotného majetku	28 477	25 137	24 384
Fixní a smíšené náklady celkem	235 537	289 337	317 524
Ostatní náklady celkem	636 615	157 991	265 772

Zdroj: vlastní

Spotřeba materiálu

Další nákladovou položkou v této skupině je „Spotřeba režijního materiálu“, která zahrnuje náhradní díly, brusivo, barvy, laky, ředidlo, oleje, kancelářský materiál, knihy, časopisy, drobný apod. Spotřeba režijního materiálu se v jednotlivých letech nejprve zvyšovala a poté opět klesla.

Spotřeba energie

Jedná se o nakoupenou elektrickou energii, nakoupený plyn, vodné a stočné. Zahrnuje tu část nákladů, která má fixní charakter. Spotřeba energie se ve sledovaných letech zvyšovala.

Služby – Opravy a udržování

Nákladovou položkou „opravy a udržování DHM – OZ MSA“, se rozumí generální opravy a střední opravy prováděné Opravářským závodem MSA, neboli dceřinou společností. Následující položka „opravy a udržování DHM“ označuje běžné opravy prováděné ostatními firmami. Obě tyto položky se vyznačují rostoucí tendencí, což souvisí s investicemi a nutností oprav. Pokud se méně investuje do výrobních zařízení, potom se položka oprav a udržování zvyšuje.

Služby - Ostatní služby

V této skupině se jedná o nákladovou položku „Ostatní služby – leasing“, který se týká základních prostředků (auta, výpočetní technika, stroje a jiné). U této položky je zřejmý postupný růst, což znamená, že společnost investuje do výrobních zařízení. Další nákladová položka „Ostatní služby – nájemné“ označuje pronájem za věci movité i nemovité (kopírky, zásobníky, plynové lahve, plošiny atd.). Rovněž tato položka se postupně navyšuje v jednotlivých letech.

Mzdové náklady

U položky „Ostatní mzdy a platy režijní povahy“ můžeme sledovat rostoucí tendenci. Tento růst je dán zvyšujícím se počtem zaměstnanců v jednotlivých letech i růstem nominálních mezd.

Zákonné sociální pojištění

V této skupině je u nákladové položky „Sociální a zdravotní pojištění“ patrný růst v jednotlivých letech. Tato položka je vázána na mzdy. Pokud se zvyšují mzdové náklady, pochopitelně se zvyšuje i zákonné sociální pojištění.

Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

Největší položkou v této skupině nákladů je nákladová položka „Odpisy dlouhodobého hmotného majetku“. Jedná se především o technologická zařízení.

4.5.3 Paretovo pravidlo

Pro zjištění nákladových položek, které ve fixních a smíšených nákladech tvoří největší podíl bylo použito „Paterovo pravidlo“. Jedná se o obecné pravidlo ekonoma Vilfreda Pareta, podle kterého 80 % výstupů je výsledkem 20 % vstupů. Myšlení podle pravidla 80/20 vyžaduje, abychom si ze všech věcí, které se dějí, povšimli těch několika skutečně nejdůležitějších a ignorovali spoustu těch nedůležitých. Aplikace pravidla 80/20 znamená vyzdvihovat výjimečnou produktivitu a nezvyšovat průměrné úsilí. Prostřednictvím jeho použití lze v každé důležité oblasti zjistit, kde může 20 % úsilí vést k 80 % výnosů.

Po aplikaci Paterova pravidla se jedná o tyto nákladové položky, které se podle něj dají ovlivnit:

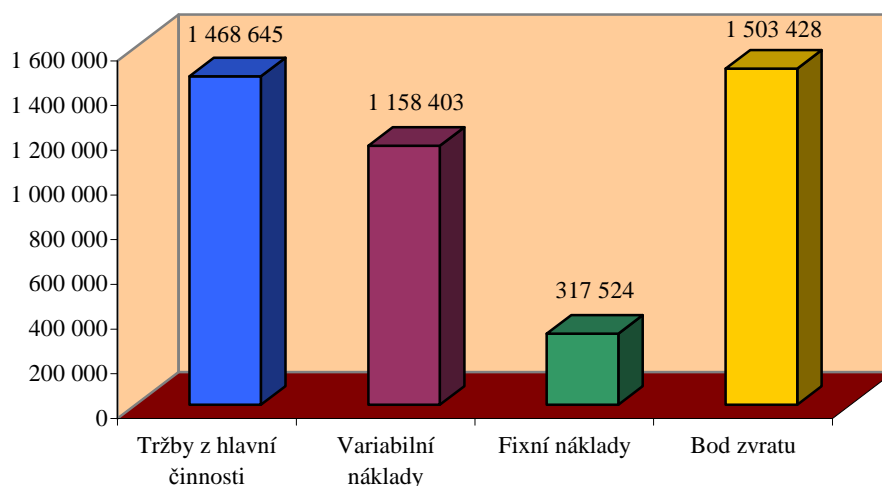
- Ostatní mzdy a platy režijní povahy - **43,36 %**
- Sociální a zdravotní pojištění - **22,16 %**

Uvedené položky přesahují hranici 20 %. Pokud by se společnost MSA, a. s. zaměřila na ovlivňování těchto nákladových položek, dosáhla by podle tohoto pravidla nejvyšší úspory.

4.5.4 Bod zvratu

Ve společnosti MSA, a. s. je realizována heterogenní produkce. Z výše uvedených celkových fixních nákladů byl za pomoci haléřového ukazatele neboli krycího příspěvku vypočítán bod zvratu za rok 2008. Vypočtený bod zvratu je znázorněn na obrázku 11.

Obr. 3. Bod zvratu

Zdroj: vlastní

Jedná se o bod zvratu vyjádřený v peněžních jednotkách, který byl dosažen při dané struktuře výrobního sortimentu v roce 2008. Vypovídá o ziskovosti sortimentní struktury. Bod zvratu se snižuje se zvyšující se ziskovostí sortimentní struktury. Z hlediska ziskovosti sortimentní struktury na tom byla společnost nejlépe v roce 2007, kdy bod zvratu dosahovat výše 1 340 811 tis. Kč.

Postup pro výpočet bodu zvratu je následující:

$$BZ = \frac{317524}{21,12} = 1503428 \text{ tis. Kč}$$

Prostřednictvím peněžního vyjádření bodu zvratu lze zjistit minimální výnosy uhrazující celkové náklady.

Postup pro výpočet haléřového ukazatele:

$$h = \frac{\text{Variabilní náklady}}{\text{PC (Tržby celkem)}} = \frac{1158403}{1468645} = 0,79 \text{ Kč}$$

Haléřový ukazatel nákladovosti ukazuje, že na 1 Kč tržeb připadá 0,79 Kč variabilních nákladů.

Postup pro výpočet krycího příspěvku:

$$\text{KP} = (1 - h) \times 100 = 21,12\%$$

5 NÁVRHY A DOPORUČENÍ

Z provedené analýzy nákladů je možné vysledovat čtyři největší nákladové položky společnosti MSA, a. s. Jedná se především o spotřebu materiálu a energie, mzdové náklady a služby. Tyto náklady jsou charakteristické pro výrobní podniky. Všechny tyto náklady souvisejí s provozem společnosti, tudíž přísluší do provozních nákladů.

U spotřeby energie můžeme zaznamenat postupný nárůst ve sledovaných letech 2006 – 2008. Největší položku zde tvoří spotřeba elektřiny. Ke snížení spotřeby energie a s tím spojené provozní náklady průmyslového provozu, je nutné zavést několik opatření v oblasti energetických úspor. Jedním z velmi jednoduchých způsobů, jak ušetřit náklady na energie, je motivovat zaměstnance k jejich šetření. K omezení plýtvání energie navrhuji pečlivé zvážení požadavků na vytápění, větrání a jejich sladění tak, aby nedocházelo k vypouštění tepla na jednom místě a ohřívání prostor na místě jiném. Vhodné je také zateplení výrobních prostor nebo střechy výrobní haly. Je nezbytně nutné nesvítit a netopit v halách, kde se právě nevyrábí nebo nepohybují lidé. Pořízením úsporných žárovek se dosáhne nižší spotřeby elektřiny než při využití klasických žárovek. U energeticky náročných strojů a technologií by bylo vhodné zvážit nutnost jejich náhrady. Z důvodu rostoucí energetické náročnosti navrhuji společnosti MSA, a. s. provedení energetického auditu, který slouží ke zhodnocení využívání energií v daném objektu. Energetické audity firmám umožňují pomocí sledování veškeré spotřeby vody, plynu, elektrické energie a páry snížit spotřebu a zlepšit finanční výsledky.

V oblasti mzdových nákladů navrhuji společnosti MSA, a. s. zaměřit se na snížení spotřeby lidské práce prostřednictvím zavedení větší automatizace pracovišť s ohledem na sériovost a opakovatelnost výroby. Dalším důvodem pro toto zavedení je zvyšující se počet pracovníků ve sledovaném období.

V oblasti služeb by se společnost MSA, a. s. měla snažit ovlivnit nákladovou položku „Opravy a udržování“, která se vyznačuje rostoucí tendencí. Opravy a udržování úzce souvisejí s investicemi do výrobních zařízení. Z důvodu vysokého vybavení výrobními zařízeními a stroji určené pro výrobu, výrobní firmy často mají nedostatečnou představu o jejich stavu a dosažené životnosti. Pro snížení této položky navrhuji zavést některý z nabízených systémů řízení údržby, který umožňuje lepší kontrolu podnikových procesů a hlídá termíny preventivní údržby zařízení. Hlášení o provedených pracích a spotřebovaných náhradních dílech pak udržují výrobní provozy v optimální kapacitě.

V letech 2006 – 2008 je u spotřeby materiálu patrný největší vliv spotřeby přímého materiálu a spotřeby nakupovaných výrobků (pohonů). Tyto dvě nákladové položky tvoří hlavní položku, která je vázána na objem tržeb. Vzhledem k tomu, že přímé náklady jsou z hlediska dosažené marže klíčové

Z provedené analýzy obchodní marže u daného výrobního sortimentu v roce 2008 bylo zjištěno, že výrobní program „kulové kohouty“ byl vyhodnocen jako nejprodávanější výrobek. Kulové kohouty jsou nejen ziskové, ale podílejí se nejvíce i na tržbách. Společnost MSA, a. s. by se z tohoto důvodu měla zaměřit především na snížení cen vstupů u tohoto výrobního programu.

K výrobě kulových kohoutů se používají sedla, která jsou dodávaným polotovarem, a to firmou Gasket, S. p. A. Bylo zjištěno, že se jedná se o firmu, která je jediným dodavatelem společnosti. Z toho důvodu doporučuji společnosti MSA, a. s. pokusit se vyhledat jiného dodavatele s možností dohodnutí výhodnějších nákupních cen. V oblasti nákupu společnost vystupuje spíše jako příjemce cen, které se odvíjí od celosvětové ceny oceli na trhu. Z tohoto důvodu není společnost příliš schopna tyto ceny ovlivňovat. V současné době jde cena oceli skokově nahoru. Je tedy zřejmé, že by se nejednalo o příliš velké snížení, ale zhruba o 1 – 2 %. Toto snížení by společností MSA, a. s. přineslo vyšší objem zisku navíc a také by dosáhla vyšší rentability marže.

Pro zvýšení celkové rentability společnosti MSA, a. s. doporučuji, aby se zaměřila na zvýšení rentability tržeb. Důvodem tohoto doporučení je zjištění, že rentabilita tržeb sama o sobě dosahovala v analyzovaném období (s výjimkou roku 2007) velmi nízkých hodnot. Rentabilita vloženého kapitálu je dána různou kombinací rentability tržeb neboli ziskové marže. Celková rentabilita společnosti se tedy odvíjí od rentability tržeb, kterou můžeme zvýšit snížením přímých nákladů nebo zvýšením odbytu (tržeb).

Tržby společnosti jsou z více než 90 % tvořeny tržbami za prodej vlastních výrobků, neboli tržbami z prodeje armatur. Zbývající tržby nemají tak vysoký vliv na chod podniku. Z toho důvodu je vhodné soustředit pozornost na ty výrobky z daného sortimentu, jejichž zisková marže (rentabilita tržeb) je dostatečně vysoká. Prostřednictvím tohoto postupu získáme představu, kam by měla směřovat výroba společnosti MSA, a. s. Proto je vhodné dále se zaměřit i na možnost podniku zvýšit odbyt tohoto sortimentu s cílem zvýšení

rentability tržeb. Nárůst rentability tržeb se odrazí také na růstu hodnot ostatních ukazatelů rentability.

Z tabulky 16 je možné vysledovat, jakou ziskovost (marži) jednotlivé sortimentní výrobky přináší. Dosažená marže u těchto výrobků byla vypočtena jako rozdíl prodejní ceny a celkových přímých nákladů.

Tab. 16. Rozdělení sortimentu podle marže vycházející z průměrných hodnot dosažených v letech 2006 - 2008

Kategorie	Výrobní sortiment celkem	Prodejní cena	Marže		Celkový podíl	
			Kč	%	na tržbách v %	na marži
5 – 30 %	ANSI program	154 887	42 118	27,19	11,47	7,91
	Armatury z šedé litiny	418	15	3,47	0,03	0,00
31 – 40 %	DIN program	52 473	20 421	38,92	3,89	3,84
	Kulové kohouty	941 964	370 567	39,34	69,78	69,63
	Ostatní	48 976	18 412	37,59	3,63	3,46
nad 41 %	Armatury pro JE	22 543	13 964	61,95	1,67	2,62
	Desková šoupátka	128 665	66 724	51,86	9,53	12,54
	Celkem	1 349 926	532 221	39,43	100,00	100,00

Zdroj: interní materiály MSA, a. s.

Na základě hodnot v tabulce 16 doporučuji společnosti MSA, a. s. soustředit výrobu na výrobky přinášející nejvyšší marži (zisk) a také soustředit úsilí na snižování jejich výrobních nákladů. Z této tabulky je zřejmé, že se jedná o kulové kohouty, desková šoupátka a armatury pro jadernou energetiku. Pokud by se společnosti podařilo snížit přímé náklady u těchto výrobních programů, dosáhla by vyššího objemu zisku.

ZÁVĚR

Strojírenská výroba je v poslední době postavena před zdánlivě neřešitelnou volbu. Na jedné straně stojí striktní požadavky odběratelů na maximální kvalitu a spolehlivost výrobních zařízení, součástí a celků. Na druhé straně působí mimořádně silný tlak konkurenčního prostředí globálního trhu, který snižuje konečné prodejní ceny na minimum. Za těchto okolností stojí výrobci před nelehkým úkolem – nabídnout výrobky lepší a přitom levnější.

Ve snaze zachovat vysokou kvalitu při nízkých cenách produkce jsou výrobci nuceni hledat možnosti snížení výrobních nákladů a současně využívat všechny dostupné prostředky k omezení ztrát. Neustále rostoucí tlak konkurence nutí firmy k úvahám, kde najít úspory nákladů a výrobních prostředků, které jim umožní v konkurenci obstát.

Společnost MSA, a. s. je průmyslový podnik, u kterého je charakteristická vysoká spotřeba materiálu a energie. Z toho důvodu je pro společnost důležité zaměřit se především na snižování těchto nákladů. Snížením přímých nákladů totiž společnost dosáhne vyšší rentability marže, která se odrazí na celkové rentabilitě tržeb. Pokud by se společnosti podařilo snížit především výrobní náklady, dosáhla by vyšší rentability tržeb. Ve sledovaném období (s výjimkou roku 2007) bylo zjištěno, že její hodnoty dosahovaly velmi nízkých hodnot.

V oblasti nákupu společnost MSA, a. s. vystupuje spíše jako příjemce cen. Není tudíž příliš schopna tyto ceny ovlivňovat. Pokud by se jí i přes tuto skutečnost podařilo snížit přímé náklady o 1 – 2 %, dosáhla by vyššího objemu zisku.

Z provedené analýzy obchodní marže u daného výrobního sortimentu v roce 2008 bylo zjištěno, že nejprodávanějším výrobkem v tomto roce byly kulové kohouty. Na tento výrobní program by se tudíž společnost měla zaměřit. Nejvíce se na jejich výrobě podílejí nákladové položky: přímý materiál a nakupované pohony. K výrobě kulových kohoutů se používají sedla, která jsou dodávána firmou Gasket S. p. A. U této firmy bylo zjištěno, že se jedná o jediného dodavatele společnosti MSA, a. s. Z toho důvodu bylo společnosti doporučeno, aby se pokusila vyhledat jinou firmu pro jejich dodání. Je zde velká možnost ujednání výhodnějších podmínek dodání než u stávající firmy.

Rentabilita vloženého kapitálu je dána různou kombinací rentability tržeb neboli ziskové marže. Pro společnost MSA, a. s. představují vysoký potenciál desková šoupátka, která jsou spojena s nižšími náklady a přinášejí značný zisk.

Snižování nákladů je činnost velmi specifická, u které se neobejdeme bez hledání příčin vzniku nákladů a hledání vazeb mezi jednotlivými podnikovými výkony. V případě snižování nákladů je vždy třeba hledat rovnováhu. V dnešní náročné ekonomické situaci jsou společnosti nuceny hledat veškeré zdroje úspor. Efektivní nákladová struktura by tudíž měla být prioritou nejen pro úspěšné firmy.

RESUMÉ

This Bachelor's thesis was concerned with a cost analysis for the company MSA, a. s. Defined in the theoretical section was the concept of costs, their classification, and the progression of some types of costs was displayed in graphic representation. Attention was also focused on the business margin, which was used primarily in the practical section of the Bachelor's thesis. Described here as well were selected indices of financial analysis related to the performance of the cost analysis. Noted for these indices of financial analysis were the calculations from which this was derived in the practical section. Without these financial indices, it would not have been possible to conduct the cost analysis.

The practical section was initially devoted to an introduction to the company and a short description of its history. This was followed by an assessment of the economic situation of the company MSA, a.s. for the years 2006 - 2008. With the help of the selected indices of financial analysis, the achieved values of the company MSA, a. s. were briefly evaluated. This involved the indices of profitability, activity (turnover), indebtedness, and liquidity. After performing a brief financial analysis, information was presented regarding customers and suppliers and their payment conditions. In particular, the structure of suppliers' material resources is closely related to the elasticity of orders from those sources mentioned in the conclusion of the Bachelor's thesis.

With the help of vertical analyses, their share in total costs was determined. From this, it was possible to monitor the development of these items in the years 2006 - 2008 and to determine significant cost items. These cost items were then further analyzed. By means of this analysis, the key was to determine whether this involved variable or fixed costs. According to the determined situation, variable costs were further investigated in connection with the given assortment of produced fittings in relation to the volume of receipts in relation to the actual achieved margin. The analysis of fixed costs was focused on the areas of energy, material, services and personal costs. The use of production capacity within the company MSA, a. s. was also investigated for the given assortment of stock by calculating the turnover point.

In the conclusion of the Bachelor's thesis, measures and recommendations were proposed that would lead to a reduction in individual costs for the company MSA, a. s. and also to increasing profit. From the acquired knowledge, it was possible to determine that this involves production costs, primarily direct material and purchased drives, on which the

company MSA, a. s. should concentrate its efforts. These costs need to be reduced for the purpose of achieving a higher margin and thus the higher profitability of revenues.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] HRADECKÝ, M., KRÁL, B. Řízení režijních nákladů. 1. vyd. Praha : PROSPEKTRUM, 1995. ISBN 80-7175-025-5.
- [2] JANOUT, J. Náklady a hospodárnost. Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 1986.
- [3] JANOUT, J. Náklady a hospodárnost podniku. Praha : SNTL, 1989. ISBN 80-03-00127-7.
- [4] KRÁL, B. a kol. Manažerské účetnictví. 1. vyd. Praha : Management Press, 2003. ISBN 80-7261-062-7.
- [5] LANDA, M., POLÁK, M. Ekonomické řízení podniku. 1. vyd. Brno : Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1996-9.
- [6] OGEROVÁ, B., FIBÍROVÁ, J. Řízení nákladů. 1. vyd. Praha : HZ Editio s. r. o., 1998. ISBN 80-86009-24-6.
- [7] LAZAR, J. Manažerské účetnictví kontrola a řízení nákladů v praxi. Praha : GRADA Publishing, 2001. ISBN 80-7169-985-3.
- [9] SEDLÁČEK, J. Finanční analýza podniku. Brno : Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1830-6.
- [8] STANĚK, V. Zvyšování výkonnosti procesním řízením nákladů. Praha : Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0456-0.
- [9] Interní materiály firmy MSA, a. s.
- [10] Výroční zprávy firmy MSA, a. s.
- [11] Vztahy mezi ziskem, objemem výroby, cenou a náklady [s.l.] : [s.n.], 2002[cit. 2010-04-17]. Dostupné z www:
<https://ekonom.feld.cvut.cz/web/images/.../cv05_zisk_vyroba_naklady.pdf>.
- [12] Financování podniku [online]. 2009 [cit. 2010-04-18]. Financování podniku, finanční analýza. Dostupné z www:
<http://www.vysokeskoly.cz/maturitniotazky/otazky/ekonomika/FinancniAnalzya.htm>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AKT	Aktiva
CZ	Cizí zdroje
ČZ	Čistý zisk
EBIT	Zisk před odečtením úroků a daní
FM	Finanční majetek
KrP	Krátkodobé pohledávky
KZ	Krátkodobé závazky
OAKT	Oběžná aktiva
PC	Prodejní cena
POHL	Pohledávky
T	Tržby
VK	Vlastní kapitál
ZS	Zásoby

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Složky procesního pojmu nákladů.....	14
Obr. 2. Průběh celkových variabilních nákladů.....	18
Obr. 3. Průběh celkových fixních nákladů	19
Obr. 4. Grafické znázornění bodu zvratu, plánovaného objemu, zisku a marže	21
Obr. 5. Grafické znázornění organizační struktury společnosti MSA, a. s.....	28
Obr. 6. Vývoj dob obratu	34
Obr. 7. Sortimentní skladba	38
Obr. 8. Podíl jednotlivých teritorií z prodeje armatur na celkových tržbách.....	40
Obr. 9. Struktura nákladů v roce 2008.....	41
Obr. 10. Přidaná hodnota a osobní náklady na zaměstnance v tis. Kč	43
Obr. 11. Bod zvratu.....	52

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Definice nákladu a výdaje	14
Tab. 2. Přehled hlavních ekonomických ukazatelů	32
Tab. 3. Vývoj ukazatelů rentability	33
Tab. 4. Vývoj ukazatelů zadluženosti	35
Tab. 5. Vývoj ukazatelů likvidity	36
Tab. 6. Přehled hlavních dodavatelů	39
Tab. 7. Podíl spotřeby materiálu na výkonové spotřebě	42
Tab. 8. Vývoj spotřeby energie	42
Tab. 9. Vyplacené mzdové prostředky v tis. Kč	43
Tab. 10. Podíl služeb na výkonové spotřebě	44
Tab. 11. Rentabilita a nákladovost výnosů v %	45
Tab. 12. Vývoj ukazatele náročnosti (v %)	46
Tab. 13. Tržby z prodeje armatur v roce 2008 (v tis.)	47
Tab. 14. Významné variabilní náklady (v tis. Kč)	48
Tab. 15. Významné fixní a smíšené náklady (v tis. Kč)	50
Tab. 16. Rozdělení sortimentu podle marže vycházející z průměrných hodnot dosažených v letech 2006 - 2008	56

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Výkaz zisků a ztrát 2008
- P II Výkaz zisků a ztrát 2007
- P III Výkaz zisků a ztrát 2006
- P IV Certifikát společnosti MSA, a. s.
- P V Základní údaje o kulovém kohoutu
- P VI Struktura tržeb za armatury v roce 2008

PŘÍLOHA PI: VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT 2008

Výkaz zisku a ztráty (v tis. CZK)		Plán/Plan 1-12/2008	Skutečnost/Fakt 1-12/2008	Plán/Plan 1-12/2008	Skutečnost/Fakt 1-12/2008	Stejně období minulého roku	
						Одинк. период прош. года	
						12/2007	1-12/2007
I.	Tržby za prodej zboží	1 183	970	17 494	22 137	842	19 582
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	960	1 019	16 694	21 270	2 087	18 764
+	Obchodní marže	223	-49	800	867	-1 245	818
II.	Výkony	147 116	236 497	1 641 286	1 471 605	88 036	1 660 182
II.1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	144 199	313 379	1 530 234	1 463 434	72 076	1 405 147
II.2.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	0	-77 978	47 651	-82 320	920	188 498
II.3.	Aktivace	2 917	1 096	63 401	70 491	15 040	66 517
B.	Výkonová spotřeba	110 951	124 113	1 248 401	1 141 481	79 443	1 249 472
B.1.	Spotřeba materiálu a energie	84 208	103 130	970 203	927 626	78 799	1 043 969
B.2.	Služby	26 743	20 983	278 198	213 855	644	205 903
+	Přidaná hodnota	36 388	112 335	393 685	330 991	7 348	411 508
C.	Osobní náklady	30 342	24 397	260 039	239 661	39 120	241 433
C.1.	Mzdové náklady	19 046	17 520	181 363	169 153	23 746	164 867
C.2.	Odměna členům orgánů společnosti a družstva	4 030	68	7 739	4 703	6 460	12 480
C.3.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	6 725	6 286	64 135	59 288	8 401	57 706
C.4.	Sociální náklady	541	523	6 802	6 537	513	6 380
D.	Daně a poplatky	30	22	818	857	28	920
E.	Odjisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	2 275	2 208	27 549	26 681	14 156	40 680
III.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	867	531	16 491	41 705	1 704	19 639
III.1.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	-330	60	0	19 783	800	1 646
III.2.	Tržby z prodeje materiálu	1 197	471	16 491	21 922	904	17 793
F.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu	96	78	1 285	21 319	1 777	18 350
F.1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	0	0	0	19 204	0	0
F.2.	Prodaný materiál	96	78	1 285	2 115	1 777	18 350
G.	Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů na příšt. období	12 921	11 614	2 600	-6 749	38 851	18 164
IV.	Ostatní provozní výnosy	361	1 605	6 080	12 892	-2 157	11 589
H.	Ostatní provozní náklady	-3 610	2 785	5 425	15 928	-206	24 053
V.	Převod provozních výnosů	0	0	0	0	0	0
I.	Převod provozních nákladů	0	0	0	0	0	0
*P	Provozní výsledek hospodaření	-4 438	73 167	118 520	86 851	-86 831	90 156
VI.	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	0	0	0	0	329	329
J.	Prodané cenné papíry a podíly	0	0	0	0	240	240
VII.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	0	0	700	700	0	700
VII.1	Výnosy z podílů v ovládaných a řízených osobách a v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	0	0	700	700	0	700
VII.2	Výnosy z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů	0	0	0	0	0	0
VII.3	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	0	0	0	0	0	0
VIII.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	0	0	0	0	0	0
K.	Náklady z finančního majetku	0	0	0	0	0	0
IX.	Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů	0	0	82	7 087	11 113	20 478
L.	Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů	0	18 994	0	33 949	1 236	41 589
M.	Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti	0	49	0	49	-221	-200
X.	Výnosové úroky	63	140	767	568	261	1 207
N.	Nákladové úroky	3 400	3 923	47 564	49 396	4 859	38 493
XI.	Ostatní finanční výnosy	-3 890	34 432	101 348	201 010	17 215	144 591
O.	Ostatní finanční náklady	9 353	23 814	105 075	155 193	31 429	91 437
XII.	Převod finančních výnosů	0	0	0	0	0	0
P.	Převod finančních nákladů	0	0	0	0	0	0
*F	Finanční výsledek hospodaření	-8 780	-12 208	-49 742	-29 212	-6 625	-4 264
O.	Daň z příjmů za běžnou činnost	-1 976	0	16 074	-879	-33 751	-33 751
O.1.	- splatná	-1 976	0	16 074	-879	-14 512	-14 512
O.2.	- odložená	0	0	0	0	-48 263	-48 263
**BC	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	-11 242	60 959	52 704	58 518	-61 706	128 643
XIII.	Mimořádné výnosy	0	-10	468	1 413	57	72
R.	Mimořádné náklady	0	16 720	21	50 321	1 339	26
S.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti	0	0	0	0	0	0
S.1.	- splatná	0	0	0	0	0	0
S.2.	- odložená	0	0	0	0	0	0
*M	Mimořádný výsledek hospodaření	0	-16 730	447	-48 908	-1 282	46
T.	Převod podílů na výsledek hospodaření společníkům (+/-)	0	0	0	0	0	0
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)	-11 242	44 229	53 151	9 610	-62 987	128 689
****	Výsledek hospodaření před zdaněním	-13 218	44 229	59 225	8 731	-86 738	94 938

в а группа	Счет с субсчета и Учетный (с субсчета (суб))	Сальдо на 01.01.2020				Сальдо на 31.12.2020				Итого
		MSA, а.а.	ASIM holding	MSA holding	Сальдо (субс)	MSA, а.а.	ASIM holding	MSA holding	Сальдо (субс)	
XI	Прочие финансовые доходы	15 000	0	0	0	15 000	0	0	0	15 000
0	Прочие финансовые расходы	29 012	0	0	0	29 012	0	0	0	29 012
XII	Перекладываемые финансовые доходы	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	Перекладываемые финансовые расходы	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P	Сальдо на 01.01.2020	-1 844	-4 890	-2	-6 887	-1 844	-4 890	-2	-6 887	-18 000
0	Положительный налог на текущую деятельность	320 751	0	0	0	320 751	0	0	0	320 751
0.1	Средний	14 512	0	0	0	14 512	0	0	0	14 512
0.2	Оттоковый	-48 263	0	0	0	-48 263	0	0	0	-48 263
***	Итого сальдо на 01.01.2020	-58 096	-7 011	-2	-7 009	-58 096	-7 011	-2	-7 009	-128 641
XIII	Чрезвычайные доходы	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	Чрезвычайные расходы	1 338	0	0	0	1 338	0	0	0	1 338
S	Перекладываемые доходы с производственной деятельности	0	0	0	0	0	0	0	0	0
S.1	Средний	0	0	0	0	0	0	0	0	0
S.2	Оттоковый	0	0	0	0	0	0	0	0	0
****	Сальдо на 01.01.2020	-1 338	0	0	0	-1 338	0	0	0	-1 338
T	Перекладываемые доли в ассоциированном и эквивалентном ипотечном компаниях (+/-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
****	Сальдо на 01.01.2020	-38 278	-7 011	-2	-7 009	-38 278	-7 011	-2	-7 009	-128 641
****	Сальдо на 31.12.2020	-89 729	-7 011	-2	-7 009	-89 729	-7 011	-2	-7 009	-143 338

в а группа	Счет с субсчета и Учетный (с субсчета (суб))	Сальдо на 01.01.2020				Сальдо на 31.12.2020				Итого
		MSA, а.а.	ASIM holding	MSA holding	Сальдо (субс)	MSA, а.а.	ASIM holding	MSA holding	Сальдо (субс)	
XI	Прочие финансовые доходы	15 000	0	0	0	15 000	0	0	0	15 000
0	Прочие финансовые расходы	29 012	0	0	0	29 012	0	0	0	29 012
XII	Перекладываемые финансовые доходы	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	Перекладываемые финансовые расходы	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P	Сальдо на 01.01.2020	-1 844	-4 890	-2	-6 887	-1 844	-4 890	-2	-6 887	-18 000
0	Положительный налог на текущую деятельность	320 751	0	0	0	320 751	0	0	0	320 751
0.1	Средний	14 512	0	0	0	14 512	0	0	0	14 512
0.2	Оттоковый	-48 263	0	0	0	-48 263	0	0	0	-48 263
***	Итого сальдо на 01.01.2020	-58 096	-7 011	-2	-7 009	-58 096	-7 011	-2	-7 009	-128 641
XIII	Чрезвычайные доходы	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	Чрезвычайные расходы	1 338	0	0	0	1 338	0	0	0	1 338
S	Перекладываемые доходы с производственной деятельности	0	0	0	0	0	0	0	0	0
S.1	Средний	0	0	0	0	0	0	0	0	0
S.2	Оттоковый	0	0	0	0	0	0	0	0	0
****	Сальдо на 01.01.2020	-1 338	0	0	0	-1 338	0	0	0	-1 338
T	Перекладываемые доли в ассоциированном и эквивалентном ипотечном компаниях (+/-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
****	Сальдо на 01.01.2020	-38 278	-7 011	-2	-7 009	-38 278	-7 011	-2	-7 009	-128 641
****	Сальдо на 31.12.2020	-89 729	-7 011	-2	-7 009	-89 729	-7 011	-2	-7 009	-143 338

PŘÍLOHA P III: VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT 2006

MSA

Výkaz zisku a ztráty (v tis. CZK)	Druh činnosti, podnikání a služby (v tis. CZK)	2006				Stejně období minulého roku	
		Plán/Plán	Skutečnost/	Plán/Plán	Skutečnost/	12/2005	1-12/2005
		12/2006	12/2006	1-12/2006	1-12/2006		
I. Tržby za prodej zboží	Výручки от продажи товаров	813	29 020	82 691	87 298	5 610	41 211
A. Náklady vynaložené na prodané zboží	Расходы, понесенные на реализованный товар	816	24 916	68 836	73 969	3 041	32 794
+ Obchodní marže	Торговая маржа	-3	4 756	13 845	13 264	2 569	8 417
II. Výkony	Услуги	94 879	1 01 989	1 667 708	1 687 773	127 470	1 141 168
II.1. Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	Вывучки от продажи собственных изделий и услуг	88 979	1 16 454	1 660 608	1 833 951	109 150	1 088 914
II.2. Změna stavu zásob vlastní činnosti	Изменение соотношения запасов собственной деятельности	5 900	-20 241	-5 900	-22 300	17 100	-23 551
II.3. Aktivace	Активация	0	2 835	1 200	76 522	1 220	28 703
B. Výkonové spotřeba	Расход мощностей	75 631	79 089	1 372 270	1 400 181	107 500	944 843
B.1. Spotřeba materiálu a energie	Расход материалов и энергии	63 626	62 104	1 108 400	1 106 958	89 245	776 811
B.2. Služby	Услуги	12 005	25 985	263 870	293 223	18 405	168 232
+ Přidaná hodnota	Добавленная стоимость	19 246	27 753	809 283	800 870	33 346	204 752
C. Osobní náklady	Личные расходы	15 062	81 899	192 035	211 714	18 380	170 222
C.1. Mzdové náklady	Затраты на зарплату	10 833	16 396	138 000	149 607	11 793	123 168
C.2. Odměna členům orgánů společnosti a družstva	Вознаграждение членам органов общества и кооператива	120	610	1 400	3 880	1 115	1 260
C.3. Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	Расходы по социальному обеспечению и медицинскому страхованию	3 688	5 370	48 100	52 296	4 068	42 172
C.4. Sociální náklady	Социальные расходы	421	511	4 535	5 921	404	3 622
D. Daně a poplatky	Налоги и сборы	38	85	1 080	959	1 038	991
E. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	Амортизация долгосрочного нематериального и материального имущества	2 728	2 985	31 177	32 068	2 140	28 451
III. Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	Вывучки от продажи долгосрочного имущества и материала	707	920	18 330	34 780	1 866	12 667
III.1. Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	Вывучки от продажи долгосрочного имущества	167	85	7 400	22 915	1 318	2 991
III.2. Tržby z prodeje materiálu	Вывучки от продажи материала	540	465	10 930	12 865	648	9 676
F. Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu	Остаточная цена проданного долгосрочного имущества и материала	517	656	11 794	30 766	576	13 505
F.1. Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	Остаточная цена проданного долгосрочного имущества	0	0	1 114	16 267	2	2
F.2. Prodáváný materiál	Проданный материал	517	656	10 680	12 499	574	13 503
G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a kompenzační náklady na příští období	Изменение состояния резервов и исправительных позиций в эксплуатационной области и компенсационных расходов будущих периодов	0	35 959	0	29 049	-1 388	-34 469
IV. Ostatní provozní výnosy	Прочие операционные доходы	4 116	17 603	9 315	428 804	28 644	358 673
H. Ostatní provozní náklady	Прочие операционные расходы	414	26 962	7 276	439 948	30 479	358 218
V. Převod provozních výnosů	Перечисление операционных доходов	0	0	0	0	0	0
I. Převod provozních nákladů	Перечисление операционных расходов	0	0	0	0	0	0
VII. Převod výsledků hospodaření	Операционный или инвестиционный	6 316	-43 798	86 548	18 139	3 774	29 116
VI. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	Вывучки от продажи ценных бумаг и долей	0	0	0	0	0	131
J. Prodání cenné papíry a podíly	Ценные бумаги и доли	0	0	0	0	0	131
VII. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	Доходы от долгосрочного финансового имущества	0	0	700	700	0	0
VII.1. Výnosy z podílů v ovládaných a řízených osobách a v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	Доходы от долей в управляемых и контролируемых лицах и бухгалтерских единицах под существенным влиянием	0	0	0	700	0	0
VII.2. Výnosy z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů	Доходы от прочих долгосрочных ценных бумаг и долей	0	0	700	0	0	0
VII.3. Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	Доходы от прочего долгосрочного финансового имущества	0	0	0	0	0	0
VIII. Výnosy z krátkodobého finančního majetku	Доходы от краткосрочного финансового имущества	0	0	1	-1	1	1
K. Náklady z finančního majetku	Расходы от финансового имущества	0	0	0	0	0	0
IX. Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů	Доходы от переоценки ценных бумаг и производных ценных бумаг	0	32 223	4 632	36 855	3 183	3 683
L. Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů	Расходы от переоценки ценных бумаг и производных ценных бумаг	526	-606	3 183	4 153	4 632	18 159
M. Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti	Изменение состояния резервов и исправительных позиций в финансовой области	0	820	0	820	0	0
X. Výnosové úroky	Проценты от доходов	33	194	385	680	74	661
N. Nákladové úroky	Проценты от расходов	2 274	-838	19 600	19 213	-568	10 424
XI. Ostatní finanční výnosy	Прочие финансовые доходы	2 064	10 492	41 000	81 714	3 629	65 762
O. Ostatní finanční náklady	Прочие финансовые расходы	3 990	29 541	46 320	77 675	1 930	44 891
XII. Převod finančních výnosů	Перечисление финансовых доходов	0	0	0	0	0	0
P. Převod finančních nákladů	Перечисление финансовых расходов	0	0	0	0	0	0
+ Finanční výsledek hospodaření	Финансовый или инвестиционный	-4 673	19 060	-22 389	24 391	894	-1 387
Q. Daň z příjmu za běžnou činnost	Подходный налог на текущую деятельность	0	0	0	0	0	0
Q.1. - splatná	- Срочный	0	0	0	0	0	0
Q.2. - odložená	- Отложенный	0	0	0	0	0	0
*** Výsledek hospodaření za běžnou činnost	Итог операционной или инвестиционной	637	-24 749	71 203	42 536	4 687	37 607
XIII. Mimořádné výnosy	Чрезвычайные доходы	0	-27 968	13	-38 133	13	25
R. Mimořádné náklady	Чрезвычайные расходы	0	0	0	50	0	158
S. Daň z příjmu z mimořádné činnosti	Подходный налог с чрезвычайной деятельности	0	0	0	0	0	0
S.1. - splatná	- Срочный	0	0	0	0	0	0
S.2. - odložená	- Отложенный	0	0	0	0	0	0
+ Mimořádný výsledek hospodaření	Чрезвычайный или инвестиционный	0	-27 968	13	-38 183	13	-133
T. Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	Перечисление доли в хозяйственном итоге компаниям (+/-)	0	0	0	0	0	0
**** Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)	Итог операционной или инвестиционной	637	-52 717	71 216	14 353	4 680	37 676
**** Výsledek hospodaření před daněmi	Итог операционной или инвестиционной	637	-52 717	71 216	14 953	4 680	37 676

PŘÍLOHA IV: CERTIFIKÁT SPOLEČNOSTI MSA, a. s.

F-Q-019/3/4 (F00193)

ZERTIFIKAT ◆ CERTIFICATE ◆ 認証証書 ◆ CERTIFICADO ◆ CERTIFIKAT

Czech

CERTIFIKÁT

TÜV SÜD Czech

certifikační orgán
systémů environmentálního managementu č. 3053
akreditovaný ČIA

osvědčuje, že společnost

MSA, a.s.
Hlučínská č.p. 41
CZ – 747 22 Dolní Benešov
IČ: 45192278

MSA

pro následující obory činností:
vývoj a výroba armatur

zavedla a používá systém environmentálního
managementu, který odpovídá
ČSN EN ISO 14001:2005

Číslo auditní zprávy **0032/20/09/EMS/AZ/C**
Platnost certifikátu **21.05.2012**
Číslo certifikátu **00.424.601**

V Praze, 21.05.2009

MEMBER OF MULTILATERAL
RECOGNITION ARRANGEMENT

S 3053

TÜV SÜD Czech s.r.o., Novodvorská 994, 142 21 Praha 4 - ČR, IČ: 63987121

TUV[®]

PŘÍLOHA P V: ZÁKLADNÍ ÚDAJE O KULOVÉM KOHOUTU

Kulové kohouty

K 83 TW - celosvařovaný kulový kohout v kovaném provedení

- voda, plyn, ropa, kyselá pracovní látka
- připojení přírubové nebo přivařovací
- rozsah pracovních teplot od -60°C do +200°C
- CLASS 150 - 1500, NPS 2" - 56"

K 83 TB - šroubovaný kulový kohout v kovaném provedení

- voda, plyn, ropa, kyselá pracovní látka
- připojení přírubové nebo přivařovací
- rozsah pracovních teplot od -60°C do +200°C
- CLASS 150 - 1500, NPS 2" - 56"

K 89 - kulový kohout kov-kov

- média s vysokými teplotami a abrazivní média
- připojení přírubové nebo přivařovací
- rozsah pracovních teplot od -50°C do +550°C
- CLASS 150 - 600, NPS 2" - 20"

K 88 - kulový kohout kryogenní

- zkapalněná plynná média
- připojení přírubové nebo přivařovací
- rozsah pracovních teplot od -50°C do -196°C
- CLASS 150 - 900, NPS 2" - 30"

